

Jaarverslag

Stichting Vrienden van De Hoop

2016

Jaarverslag 2016 Stichting Vrienden van De Hoop

Inhoudsopgave

Vrienden van De Hoop in één oogopslag.....	4
Voorwoord	8
De organisaties en mensen die geholpen werden.....	9
Activiteiten in 2016.....	38
Financiële resultaten 2016.....	46
Communicatie met belanghebbenden.....	48
Bestuur en directie.....	50
Interne organisatie.....	51
Verantwoordingsverklaring.....	52
Vooruitblik 2017-2018	55

JAARREKENING

Balans per 31 december 2016	58
Staat van baten en lasten 2016.....	60
Kasstroomoverzicht.....	62
Lastenverdeling	64
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	66
Toelichting op de balans per 31 december 2016.....	69
Toelichting op de staat van baten en lasten 2016	82
Controleverklaring	88
Vaststelling jaarrekening	91

BIJLAGEN

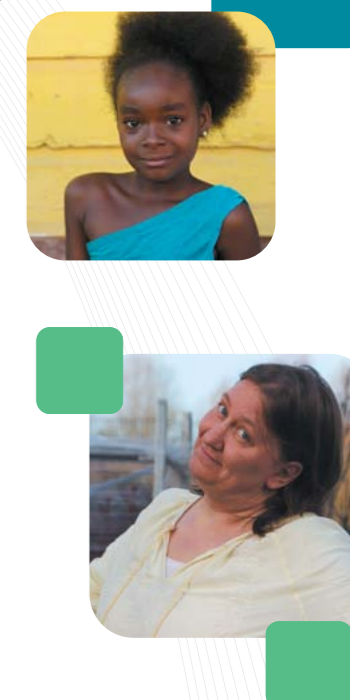
1. Specificatie van de materiële vaste activa
2. Overzicht van de financiële vaste activa
3. Specificatie giften, bestemmingsfondsen en bijdragen
4. Verschillenanalyse

Stichting Vrienden van De Hoop
 Provincialeweg 122
 3329 KP Dordrecht

Telefoon: (078) 6111 355
 Email: info@vriendenvandehoop.nl
 Website: www.vriendenvandehoop.nl

Bankrekeningnummer:
 NL06.INGB.00.00.38.38.38

Kamer van Koophandel Rotterdam:
 nr. 41118128

VRIENDEN VAN DE HOOP IN ÉÉN OOGOPSLAG

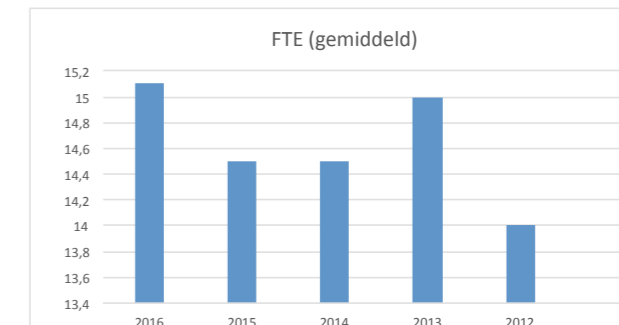
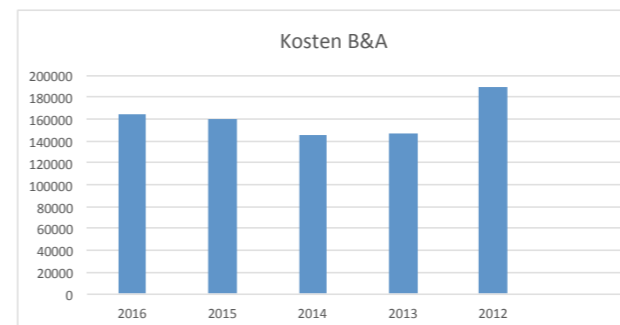
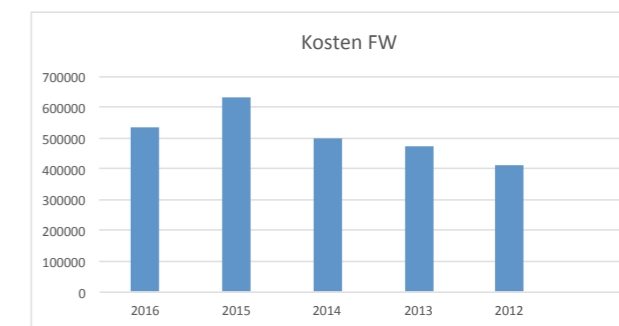
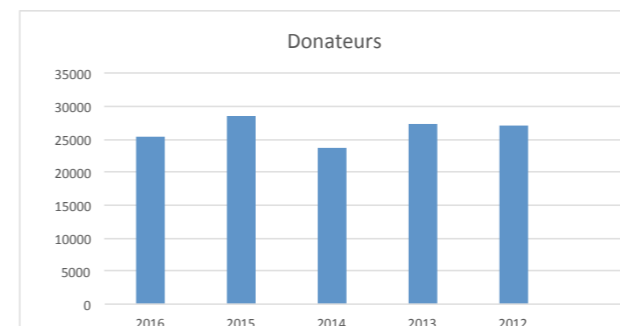
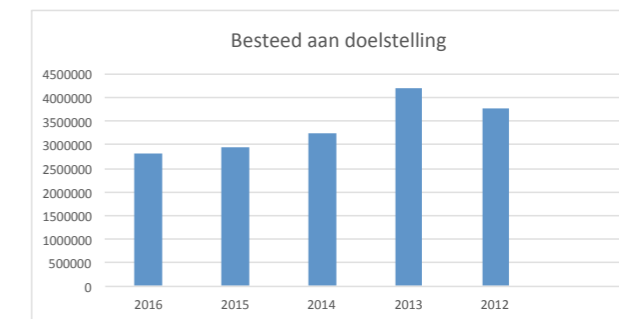
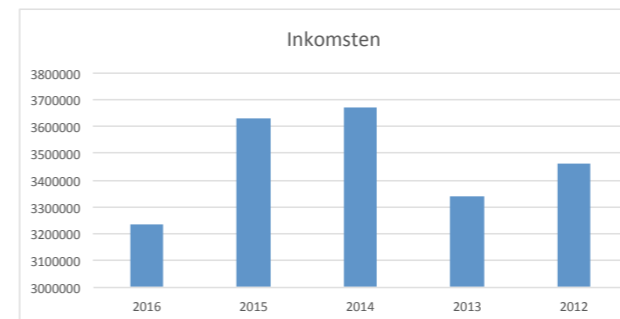
STICHTING VRIENDEN VAN DE HOOP ONDERSTEUNT HET WERK VAN DE HOOP EN GELIEERDE STICHTINGEN MET GIFTEN, VERHUUR VAN GEBOUWEN EN MET EXPERTISE OP HET GEBIED VAN (O.A.) COMMUNICATIE.

Stichting De Hoop biedt evangelische hulpverlening met een breed zorgaanbod aan kinderen, jongeren en volwassenen met psychiatrische problemen of verslavingsproblemen.

Daarnaast biedt De Hoop ouder-/partnerwerk en maatschappelijke opvang. De Hoop heeft haar hoofdvestiging in Dordrecht. Ook is De Hoop onder andere actief in Amersfoort, Apeldoorn, Beekbergen, Houten, Rotterdam, Veenendaal en Vlissingen.

De missie van De Hoop is het uitvoeren van de Bijbelse opdracht in Spreuken 24 vers 11 (Statenvertaling): "Red degenen, die ter dood gegrepen zijn, want zij wankelen ter doding, zo gij u onthoudt."

Als christelijke hulpverleningsinstelling weet De Hoop zich geroepen om de reddende hand uit te steken naar hen die dreigen verloren te gaan. De Hoop gelooft dat een mens waardevol is in Gods ogen en dat mensen niet zijn bedoeld om verslaafd te zijn. De Hoop gelooft dat voor iedereen genezing en herstel mogelijk is. Ze gelooft niet in hopeloze gevallen.

Wie zijn wij?

Stichting Vrienden van De Hoop, opgericht in 1977, heeft als belangrijkste doelstelling om Stichting De Hoop en aan haar gelieerde stichtingen te ondersteunen, in het bijzonder de zorg- en hulpverlening die niet of slechts gedeeltelijk door verzekeraars of de overheid wordt vergoed. Mede dankzij Vrienden van De Hoop kan De Hoop evangelische hulpverlening bieden met een breed zorgaanbod aan kinderen, jongeren en volwassenen met psychiatrische problemen of verslavingsproblemen.

Dankzij de giften van tienduizenden particulieren, honderden kerken en gemeenten, scholen en tientallen bedrijven kan Vrienden van De Hoop financiële ondersteuning bieden, gebouwen ter beschikking stellen en expertise leveren (onder meer op het gebied van communicatie).

Vrienden van De Hoop is een zelfstandige stichting, met een eigen onafhankelijk bestuur, en maakt geen deel uit van Stichting De Hoop of van andere stichtingen.

WAT DOEN WIJ?

1. Financieel ondersteunen van zorg- en hulpverlening.

Vrienden van De Hoop ondersteunt een grote diversiteit aan activiteiten van De Hoop en gelieerde stichtingen die niet of slechts gedeeltelijk door verzekeraars of de overheid worden vergoed, waaronder:

- Inloophuizen in Dordrecht, Katwijk en Vlissingen en op Bonaire
- Opvang voor kinderen van ouders die bij De Hoop zijn opgenomen
- Werkervaringsplaatsen voor cliënten
- Woon- en leefgemeenschap Horeb in Beekbergen
- Bijbels voor cliënten, lofprijssavonden, pastoraat, toerusting
- Preventielessen op scholen
- Anonieme online chat-mogelijkheid voor kinderen en jongeren
- Opvang van vrouwen die uit de prostitutie willen stappen

2. Vrienden van De Hoop voert zelf ook een aantal activiteiten binnen haar doelstelling uit, waaronder:

- Begeleiding van werkervaringsdeelnemers
 - Voorlichting in kerken en via het magazine HOOP
 - Beschikbaar stellen van gebouwen voor activiteiten van De Hoop en gelieerde stichtingen
3. De voorlichtende en fondsenwervende activiteiten van Vrienden van De Hoop bestaan onder meer uit:
- Kwartaalmagazine HOOP
 - Fondsenwervingsbrieven, digitale nieuwsbrieven en gebedspunten
 - “Verhalen van Hoop” op de tv-zender Family 7 en op YouTube
 - Presentaties en voorlichting in kerken en gemeenten, tijdens beurzen en evenementen, bij ontvangsten en rondleidingen en tijdens de Dag van Hoop
 - Telefonische contacten
 - Sponsorfietstochten Cycle for Hope
 - Sponsorwandeltochten Vrouwen lopen voor Vrouwen
 - Bijeenkomsten voor Zakenvrienden

SCHITTEREND

In 2016 mochten we bij De Hoop en met onze achterban (bidders, vrijwilligers, donateurs, kerken, zakenvrienden) stilstaan bij het jaarthema 'Sta op en schitter', naar aanleiding van Jesaja 60:1.

De essentie van het thema is niet dat wij door eigen kracht of kwaliteiten opstaan en schitteren, maar dat wij het licht van Christus weerspiegelen. Dat wij als het ware mogen meewerken met Hem die groei geeft. Meewerken met Hem die niet alleen wil genezen, maar ook wil redden.

Met dankbaarheid herinneren we ons de cliënten die in 2016 niet alleen professioneel op weg werden geholpen naar een nieuw leven, maar die ook het Nieuwe Leven met hoofdletters mochten ontdekken. Die niet alleen werkten aan herstel en genezing, maar die ook gered mochten worden.

Wij zijn ook enorm dankbaar voor de trouwe steun en betrokkenheid van onze achterban. Velen van u hebben in 2016 'geschitterd' door te bidden, door deelname aan activiteiten, door uw gaven te geven. Hartelijk dank daarvoor!

In deze context was ook 2016 weer een 'schitterend' jaar. In het vertrouwen op Hem die ons allen wil laten schitteren, zien wij in 2017 opnieuw uit naar de genezingen én reddingen waartoe we bij De Hoop, samen met u, een instrument mogen zijn.

C.M. Kloet,
Voorzitter Bestuur Vrienden van De Hoop

De organisaties en mensen die geholpen werden

IN DIT HOOFDSTUK LEEST U IN HET KORT WELKE STICHTINGEN EN ORGANISATIES IN 2016 WERDEN GEHOLPEN MET FINANCIËLE BIJDRAGEN VAN VRIENDEN VAN DE HOOP.

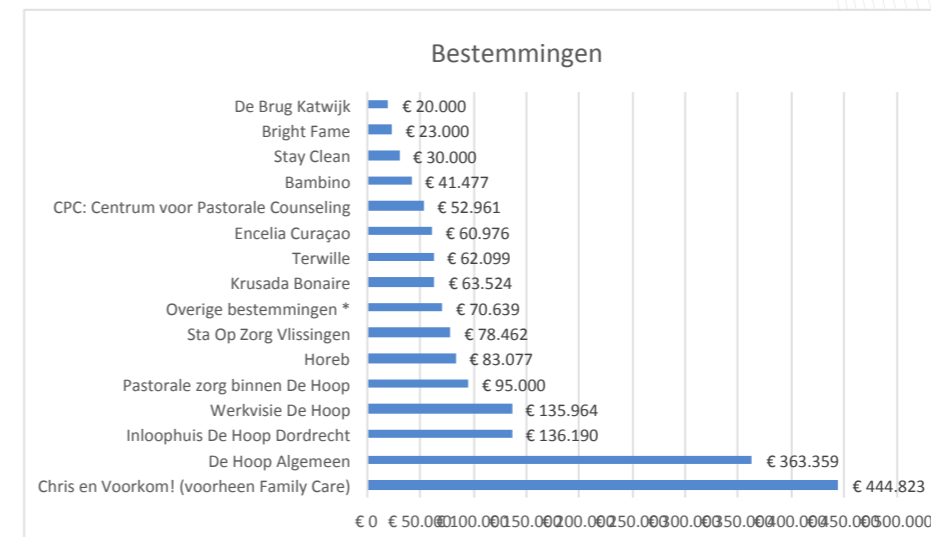
In 2016 is in totaal € 1.761.550 financieel bijgedragen aan tal van activiteiten van De Hoop en gelieerde stichtingen die

niet of slechts gedeeltelijk door verzekeraars of de overheid worden vergoed, waaronder:

- Inloophuizen in Dordrecht, Katwijk, Vlissingen en op Bonaire
- Opvang voor kinderen van ouders die bij De Hoop zijn opgenomen
- Werkervaringsplaatsen voor cliënten
- Woon- en leefgemeenschap Horeb in Beekbergen
- Bijbels voor cliënten, lofprijsavonden,

- pastoraat, toerusting
- Preventielessen op scholen
- Anonieme online chat-mogelijkheid voor kinderen en jongeren
- Opvang van vrouwen die uit de prostitutie willen stappen

Het bedrag ad. € 1.761.550 is als volgt verdeeld over de navolgende bestemmingen:

* Overige bestemmingen zijn inclusief bestemde giften ad. € 48.589 voor vrijwilligers die werken voor Krusada en Encelia.

Inloophuis De Hoop Dordrecht

IN 2016 HEEFT INLOOPHUIS DE HOOP ZO'N 14.000 BEZOEKEN GEHAD. VERSPREID OVER DRIE TOT VIER DAGEN PER WEEK KWAMEN ER GEMIDDELD ZO'N 80 TOT 110 GASTEN PER DAG BINNEN. DE DOELGROEP IS ZEER GEVARIEERD. ER ZIJN BEZOEKERS DIE DAKLOOS ZIJN EN BUITEN SLAPEN, MAAR OOK MENSEN DIE LANGSKOMEN VOOR GEZELLIGHEID EN WAT AANDACHT; ER ZIJN VLUCHTELINGEN, MAAR OOK MENSEN DIE DOOR HUWELIJKS- EN ZAKELIJKE PROBLEMEN VAN DE EEN OP DE ANDERE DAG ER ALLEEN VOOR KOMEN TE STAAN. HET AANTAL 'VERWARDE' MENSEN NEEMT BEHOORLIJK TOE, WAT EEN EXTRA INZET VRAAGT VAN ALLE VRIJWILLIGERS.

Een ieder die het Inloophuis bezoekt heeft een nood of een hulpvraag. De bezoekers kunnen van de volgende faciliteiten gebruik maken: douchen, hun kleding laten wassen, instanties belen, tweedehands kleding in ontvangst nemen, haren laten knippen, gebruik maken van computers om zaken op te zoeken en te regelen. Er is elke dag een lunch in buffetvorm aangeboden en op regelmatige basis een warme maaltijd. Ook met de feestdagen (zoals Pasen en Kerst) is het Inloophuis open geweest en zijn de bezoekers extra in het zonnetje gezet.

Er is veel tijd en aandacht besteed aan het ondersteunen van bezoekers bij allerhande zaken van administratieve aard: het aanvragen van Digi-D, bemiddeling bij schulden, opmaken van CV's, ondersteuning bij het solliciteren, enzovoort. Bij meer complexe en langdurige zaken wordt er over het algemeen doorverwezen naar andere instanties. Door ruimtegebrek en de zwaardere problematiek waarmee mensen binnenkomen moest het Inloophuis meer

mensen doorverwijzen dan de vrijwilligers graag zouden willen.

Het Inloophuis heeft een evangelische basis. Dat krijgt bijvoorbeeld gestalte door de gospelmuziek op de achtergrond en prikkelende teksten en/of films die via de tv's te zien zijn. Verder gaat om 12 uur de Bijbel open en wordt er in zo'n vijf tot tien minuten iets uit de Bijbel uitgelegd. Er is ook een Bijbelstudiegroepje van circa zes tot twaalf gasten die op woensdagmiddag bij elkaar komen.

Om het werk van het Inloophuis meer onder de aandacht te brengen is er november weer een benefietavond gehouden, waar zo'n 200 mensen voor waren uitgenodigd. Daarnaast is het Inloophuis ook in 2016 actief betrokken geweest bij het plaatselijke 'Platform Dak- en thuislozen', de 'Taskforce overlast' en de gemeentelijke zorgnetwerken.

Een groep van 43 enthousiaste vrijwilligers, een oproepkracht (missionair werker) die gefinancierd wordt vanuit

een kerkelijke gemeente en deels vanuit een vriendenkring, en een betaalde beheerder/coördinator maken dit alles mogelijk.

www.dehoop.org/inloophuis

"Ik heb hier geleerd om aardig te zijn voor mensen die het zelf niet zijn"

"Ik was hier bezoeker en het was zo druk dat ze mij vroegen om te helpen. Ik ben steeds meer gaan meedoen en nu is dit voor mij mijn werk. Ik heb hier geleerd om aardig te zijn voor mensen die het zelf niet zijn. Dat heb ik geleerd omdat andere vrijwilligers me meenamen naar de kerk. Ik heb daar de Alpha-cursus (een cursus over het christelijk geloof – red.) gedaan en toen klopte God bij mij aan. Ik heb vroeger gevaren en ik noem God de kapitein. Het Inloophuis is zijn boot. Vroeger was ik een stoere motorrijder. Ik kende de onderwereld. Nu help ik anderen." - Arie

PASTORALE ZORG BINNEN DE HOOP

DE HOOP BIEDT – VANZELFSPREKEND! – DE MOGELIJKHEID TOT PASTORALE GESPREKKEN. IN 2016 HEBBEN 77 VERSCHILLENDE CLIËNTEN GEBRUIK GEMAAKT VAN DEZE VORM VAN GEESTELIJKE VERZORGING. MET HEN ZIJN IN TOTAAL 292 PASTORALE GESPREKKEN GEVOERD.

Cliënten die in aanmerking willen komen voor een pastoraal gesprek kunnen dat via hun behandelaar of begeleider aangeven bij de coördinator pastoraat. De coördinator pastoraat maakt dan afspraken met de cliënt over de vorm van de pastorale begeleiding. De inzet van het pastoraat gaat niet ten koste van behandelminuten in de verdere behandeling van de cliënt. Daardoor drukt het traject niet op de ‘gefinancierde behandeltime’ die door de zorgverzekeraar wordt betaald en kan het pastoraat daar los van opereren.

Verder zijn er bij De Hoop in 2016 drie miniconferenties georganiseerd. Externe sprekers behandelen dan een thema. In januari was de spreker Leen Koster, in mei Gerard de Groot en in oktober Wilkin van der Kamp. Ook zijn er twee themablokken georganiseerd, met de thema’s ‘afwijzing’ en ‘seksualiteit’. Zowel tijdens de miniconferenties als tijdens de themablokken behandelen we thema’s op een Bijbelse basis.

Er worden binnen De Hoop ook Bijbels uitgedeeld aan cliënten (opgenomen of

in ambulante zorg) die geen budget hebben om een eigen Bijbel aan te schaffen. Daarnaast worden tijdens activiteiten soms Bijbels uitgedeeld. Al deze Bijbels worden bekostigd vanuit giften.

De expertgroep Pastoraat & Identiteit van De Hoop is actief betrokken bij het organiseren van identiteitsgebonden activiteiten voor zowel medewerkers

als cliënten. Deze expertgroep maakt ook deel uit van de beleidsontwikkeling binnen De Hoop als het gaat om de identiteit van de organisatie. De coördinator pastoraat stuurt de groep met aandachtsfunctionarissen pastoraat van de afdelingen aan. Met elkaar zijn zij ieder voor een deel verantwoordelijk voor de identiteitsgebonden activiteiten op hun afzonderlijke afdelingen.

“God is wél te vertrouwen”

“Ik ben vroeger misbruikt. Er is door het misbruik een grote woede in mij ontstaan en daardoor zijn er allerlei andere dingen gebeurd. Ik ben in de criminele wereld terechtgekomen. Ik gebruikte ook coke. Mensen waren heel erg bang voor me als ik boos werd.

Door het pastoraat heb ik een fundament gekregen. Ik zeg altijd dat ik voor geen enkel mens buig. Ik heb veel ervaringen met mensen die hun beloften niet nakomen. In de criminele wereld was het zo dat als je je beloften niet nakwam, je de kloos was. Ik vertrouwde eigenlijk niemand. Maar God is wél te vertrouwen. Voor Hem buig ik wel. Ik ben zestig, niet meer zo jong en ik kan niet zo snel veranderen, maar als God het wil, kan ik wel veranderen. Hij kan ervoor zorgen dat ik minder boos word.” - Cedric

INTERNE OPLEIDINGSSCHOOL ERVARINGSDESKUNDIGHEID

VANAF JANUARI 2016 IS DE HOOP EEN INTERNE OPLEIDINGSSCHOOL ERVARINGSDESKUNDIGHEID RIJKER. INITIATIEFNEMERS SJAAK MONSTER EN JULES RASOELBAKS, BEIDEN ZELF ERVARINGSDESKUNDIGEN, HEBBEN DE INTERNE SCHOOL OPGEZET OMDAT HET HUN OVERTUIGING IS DAT HET DE LEVENSERVARING VAN MENSEN MET EEN VERSLAVING, PSYCHISCHE EN/OF PSYCHIATRISCHE PROBLEMATIEK IS DIE KAN LEIDEN TOT DIENSTBAARHEID AAN LOTGENOTEN, MAAR DAT OPLEIDING NODIG IS OM DIT OP EEN KUNDIGE WIJZE TE DOEN.

De Interne Opleidingsschool is een aanbod aan cliënten en oud-clieënten van De Hoop om in een leertraject van één jaar zich te ontwikkelen tot een vakkundige ervaringsdeskundige. Binnen de school wordt dit leertraject ondersteund met

één interne en twee externe opleidingen. Deelnemers krijgen persoonlijke ondersteuning van een coach (vaak zelf een ervaringsdeskundige), nemen deel aan een intervisiegroep en desgewenst aan een zelfhulpgroep, en lopen stage op een van de domeinen die de school hiervoor aanbiedt. Die domeinen bestaan onder andere uit: werken in penitentiaire inrichtingen, het begeleiden van sportactiviteiten, stage lopen op een van de zorgafdelingen van De Hoop, leiding geven aan Stay Clean-zelfhulpgroepen, nazorg aan oud-clieënten van De Hoop door oud-clieënten, en opvang van slachtoffers van mensenhandel. Begin 2016 startte de Interne Opleidingsschool met negen domeinen. Eind 2016 was dit gegroeid naar dertien domeinen.

De school biedt menig (oud)cliënt van De Hoop de mogelijkheid tot betekenisvolle deelname aan de maatschappij. In 2016 namen zestien (oud)cliënten deel aan de school. Twee van hen kregen al een baan aangeboden bij De Hoop.

www.dehoop.org/interneopleidingsschool

“Ik zie mensen van dichtbij veranderen”

“In een periode dat ik niet meer wist wat ik eigenlijk wilde met mijn leven en alle deuren gesloten leken, kreeg ik de vraag of de Interne Opleidingsschool niet iets voor mij was. Nadat ik ervoor gebeden had, heb ik me aangemeld voor een intakegesprek. Inmiddels heb ik het eerste certificaat behaald en mag ik de maandelijkse nieuwsbrief schrijven van de Interne Opleidingsschool. Daarnaast werk ik samen met anderen aan de website van de school.

Ik ben dankbaar dat ik de opleiding mag volgen. Doordat we veel aan (zelf) reflectie doen en er ruimte is voor vragen, leer ik veel van anderen en leer ik mezelf steeds beter kennen. Dit proces gaat met een lach en een traan en is heel leerzaam. Je schrijft reflectieverslagen, je houdt een portfolio bij en je geeft een eindpresentatie waar je de nadruk legt op je herstel en wat je geleerd hebt tijdens je behandeling en de opleiding. Ik zie mensen van dichtbij veranderen. Ik zie ze zachter worden of juist assertiever. De opleiding brengt me dichtbij mezelf, maar het geeft ook perspectief op een betaalde baan. Ik zou het iedereen aanraden!” - Renate

Stay Clean

VRAAG AAN MENSEN MET EEN VERSLAVINGSPROBLEMATIEK OF ZIJ WELEENS TERUGGEVALLEN ZIJN IN HUN MISBRUIK VAN MIDDELEN OF IN HUN VERSLAVENDE GEDRAGSPATRONEN. VRIJWEL ALLEN ANTWOORDEN DAT DIT VELE MALEN HEEFT PLAATSGEVONDEN EN DAT MEN GEEN GARANTIE HEEFT DAT DIT NOOIT MEER ZAL GEBEUREN. JUIST VOOR DIE MENSEN IS STAY CLEAN DE GEËIGENDE PLEK. ZE KUNNEN SAMEN MET ANDERE LOTGENOTEN OP EEN CHRISTELIJKE BASIS WEKELIJKS SAMENKOMEN OM ONDERSTEUNING TE KRIJGEN BIJ HET CLEAN BLIJVEN.

Stay Clean is de christelijke variant van de AA (Alcoholics Anonymous) en NA (Narcotics Anonymous). Net als de voornoemde groepen werkt Stay Clean met de twaalf stappen als richtlijn. Bij de twaalf stappen erkennen mensen dat ze zelf niet in staat zijn om hun problemen op te lossen en een hogere macht nodig hebben. Stay Clean spreekt alleen niet over een door iedereen zelf gedefiniëerde 'hogere macht', maar over de Here God van de Bijbel. Dat houdt overigens

niet in dat niet-christenen niet welkom zijn. De groepen staan voor een ieder open, ongeacht levensovertuiging.

In 2016 openden Stay Clean-groepen wekelijks hun deuren voor vier groepen in De Hoop en voor twaalf groepen in de rest van Nederland. Daarnaast zijn er 17 nieuwe Stay Clean-groepen in oprichting in Nederland.

www.stayclean.nl

“Het lotgenotencontact, en met name Stay Clean, hebben mijn leven gered.”

“Ik voelde me gezien en gehoord”

“Na mijn behandeling, toen ik weer naar huis ging, was ik weer alleen en moest ik het weer alleen doen. Het lotgenotencontact, en met name Stay Clean, hebben mijn leven gered. Het is de ene verslaafde die de andere verslaafde helpt. Ik voelde me gezien en gehoord en hoorde weer ergens bij. Het was voor mij de eerste aanzet om weer nieuwe cleane contacten op te bouwen, een nieuw sociaal netwerk.” - Christiaan

De jongen op de foto is niet Janick

“We hebben er veel van geleerd en het was leuk!”

“Afgelopen week is Voorkom! langs geweest. Ze hebben ons verteld hoe makkelijk je verslaafd kunt worden en hoe je er weer vanaf kunt komen. Het was heel erg leuk! Op dinsdag kwam er een man mee die zelf verslaafd is geweest, daar heeft hij ons iets over verteld. Hij werd misbruikt en geslagen. Hij is twintig jaar verslaafd geweest. Ook heeft hij gerookt. Van roken kun je twee keer zo snel een hartstilstand krijgen en je kunt ook longkanker krijgen, dodelijk dus! We moesten opdrachten maken en vragen stellen aan de man die verslaafd is geweest. We hebben er veel van geleerd en het was leuk!”
- Janick, groep 8 van de Johannes Bogermanschool in Genemuiden.

Stichting Chris en Voorkom!

STICHTING CHRIS EN VOORKOM! ONDERSTEUNT KINDEREN EN JONGEREN, EN HUN OPVOEDERS, BIJ HET MAKEN VAN GEZONDE EN VERANTWOORDE KEUZES. VANUIT HET CHRISTELIJK GELOOF WIL DE STICHTING BIJDAGEN AAN HUN WELZIJN. DIT DOET CHRIS EN VOORKOM! DOOR MIDDEL VAN HET AANBIEDEN VAN PREVENTIE- EN WEERBAARHEIDSPROGRAMMA'S EN HET BIEDEN VAN EEN LUISTEREND OOR VIA ANONIEME CHAT EN E-COACHING.

Per 1 september 2016 heeft Chris en Voorkom! een nieuwe directeur gekregen, Robert Mazier. Robert heeft zowel bestuurs- en managementervaring als ervaring in het werken met kinderen en jongeren. Robert nam het roer over van Cor van Dam die als interim-directeur Chris en Voorkom! de periode daarvoor tijdelijk heeft geleid.

VOORKOM! – VERSLAVINGSPREVENTIE
Het Voorkom!-programma wil kinderen en tieners waarschuwen voor de gevol-

gen van middelengebruik. Voornamelijk gebeurt dat via preventielessen op basisscholen en in het voortgezet onderwijs, maar bijvoorbeeld ook via ouderavonden. De preventielessen gaan onder meer over de thema's alcohol, drugs, roken, gokken en internet. Voorkom! wil leerlingen leren om zelf gezonde keuzes te maken. Kenmerkend voor de lessen is de inzet van ervaringsdeskundigen die vanuit hun eigen verslavingsverleden de vragen van de kinderen of tieners beantwoorden. In 2016 is er een start gemaakt met de doorontwikkeling van het lesmateriaal.

CHRIS, WAT ER OOK IS!
Chris verzorgt trainingen, voorlichtingen over het aanpakken van pestgedrag en coaching op maat. Chris is er voor bemoediging van en advies aan jonge mensen en voor hun opvoeders, jeugdwerkers en professionals. In het oog springend in het trainingswerk zijn de weerbaarheidstraining LEV! en de Cursus Kinder- en Tienerpastoraat.

Chris biedt kinderen en jongeren een luisterend oor via anonieme chat en e-coaching. In 2016 waren er 6.621 chatgesprekken. De chat werd het meest bezocht door tieners in de leeftijd van 13-17 jaar, waarbij de piek lag op 15 jaar.

Daarnaast waren er 29 e-coaches. Zij onderhouden langduriger contact, zowel met jongeren als met opvoeders. In 2016 waren er 3.974 berichten met 315 verschillende personen. De thema's waar jongeren in 2016 vaak over mailden, waren: depressie, automutilatie en geloofsvragen. In totaal werden er door Stichting Chris en Voorkom! 5.228 uren aan kinderen en jongeren besteed, waarvan een klein deel aan ouders en opvoeders.

REFORMATORISCH MELDPUNT
In maart 2016 is het Reformatorisch Meldpunt officieel van start gegaan. Het meldpunt is bedoeld voor slachtoffers van seksueel misbruik in reformatorische kring. Slachtoffers kunnen op een laagdrempelige manier contact opnemen met het meldpunt via anonieme chat en e-mail. Hier staan vrijwilligers voor hen klaar die luisteren naar hun verhaal en hen eventueel doorverwijzen naar de juiste hulpverlening. Het Reformatorisch Meldpunt neemt een zelfstandige plek in binnen de stichting, waarbij de zelfstandigheid de komende tijd wordt vergroot. In 2016 zijn er zo'n twintig vrijwilligers aan de slag gegaan en zijn er 217 hulpvragen geweest.

www.chris.nl www.voorkom.nl

STICHTING KRUSADA IS AL BIJNA TWINTIG JAAR ACTIEF OP BONAIRE. KRUSADA ZET ZICH IN VOOR MENSEN DIE NIET GOED MEE KUNNEN KOMEN IN DE MAATSCHAPPIJ OP HET EILAND. OP BONAIRE IS SPRAKE VAN GROTE SOCIALE PROBLEMATIEK. DE GEVANGENIS, MET RUIM HONDERD PLAATSEN, IS ALTIJD VOL. EÉN OP DE TIEN GEZINNEN WORDT GECONFRONTEERD MET VERSLAVING.

Bij Krusada wordt gewerkt aan herstel en perspectief voor jongeren, ouderen, verslaafden, gevangenen, ex-gevangenen en mensen met een sociale of lichamelijke handicap. Zij worden begeleid door een team van twintig bevlogen medewerkers. Speerpunten van het traject zijn: structuur, wonen, arbeid en zingeving, dé pijlers voor een waardevol bestaan.

Het terrein van Krusada is 4,5 hectare groot en ligt aan de rand van Kralendijk. Hier zijn woningen en wooncomplexen voor verschillende typen van verblijf, van intensieve 24-uursbegeleiding tot onder begeleiding zelfstandig wonen en beschermd zelfstandig wonen. In totaal 26 mensen kunnen hier terecht. Zoveel mogelijk wordt begeleiding op maat geboden, ook in de dagbesteding op de werkprojecten waaraan de bewoners kunnen deelnemen.

De werkprojecten op het terrein voorzien in gemiddeld veertig arbeidsplaatsen voor dagbesteding van bewoners en voor cliënten die voor hun behandeltraject niet dag en nacht op het terrein hoeven te verblijven. Er zijn werkplaatsen voor

metaal- en houtbewerking, groentekassen, een winkel en een verpakkingsafdeling. In de eigen keuken en bij het onderhoud van alle gebouwen worden ook cliënten ingezet. Voor heel laagdrempelig, zogeheten beschut werk, bestaan er sinds 2016 ook mogelijkheden. Met professionele, persoonlijke begeleiding door de medewerkers van Krusada vinden Bonairianen op uiteenlopende terreinen van hun leven een weg van herstel.

Bij de Walkin in de wijk Antriol biedt Krusada heel laagdrempelige basiszorg. Iedere werkdag kunnen ruim twintig mensen terecht om te eten, te slapen en een douche te nemen. Het contact met de medewerkers is hier ook heel belangrijk.

Krusada werkt intensief samen met diverse samenwerkingspartners – andere stichtingen, ministeries, fondsen – op Bonaire en in Nederland. Zo staat Krusada midden in de samenleving. Iedereen is welkom. Ieder mens is uniek en waardevol.

www.krusadabonaire.com

DE ALGEMENE DOELSTELLING VAN CRISIS- & OBSERVATIECENTRUM FUNDASHON ENCELIA IS: "ZORGDRAGEN VOOR HET WELZIJN VAN HET KIND EN HET WAARBORGEN VAN DE RECHTEN VAN HET KIND DAT IN EEN CRISISSITUATIE VERKEERT OP CURAÇAO." DAAR IS OOK IN 2016 WEER HARD AAN GEWERKT.

Encelia Crisis- & Observatiecentrum is opgericht om kinderen die in een crisis zijn of dreigen te komen, via een korte periode van hulp stabiliteit en houvast te bieden. In deze periode wordt er een kwalitatief hoogwaardig behandelings- en begeleidingsplan opgesteld voor hen én voor hun omgeving. In feite wordt een (dreigende) crisissituatie gebruikt om een duidelijke oplossingsrichting voor kind en omgeving te ontwikkelen.

Er blijkt een gebrek te zijn aan voorzieningen met een kortdurende, activerende en integrale benadering. De instellingen op Curaçao die zich richten op woonzorg voor kinderen en jongeren, zijn grotendeels ingesteld op opname

voor langere termijn. Uithuisplaatsing is echter over het algemeen traumatisch voor een kind. Als er niet wordt gewerkt aan een lange termijn oplossing, kan het schadelijk zijn voor de ontwikkeling van het kind. Een tweede probleem is dat er op Curaçao vaak onvoldoende capaciteit is om methodisch te werken aan terugkeer naar huis. Om deze redenen streeft Encelia ernaar om alleen HBO-geschoolde werknemers aan te nemen. Op die manier wordt er zorg van hoge kwaliteit geboden binnen de Curaçaose cultuur.

De doelstellingen van Encelia crisisopvang zijn:

1. Het realiseren van een professionele residentiële crisisopvang waar kinderen die in een crisissituatie verkeren tijdelijk kunnen verblijven;
2. Het tijdelijk opvangen van kinderen tussen 4 en 12 jaar oud die in een crisissituatie verkeren;
3. Het tijdelijk bieden van psychosociale steun aan kinderen en ouders/verzorgers in een crisissituatie en het zoeken naar een geschikt vervolgtraject.

In 2016 bleek dat de doorstroommogelijkheden naar overige instellingen

stagneerden. Daarom heeft Encelia de keuze moeten maken om de maximale verblijftijd van kinderen tot soms een half jaar te verlengen. Vaak konden de kinderen niet terug naar huis, omdat de crisisvormende situatie in de thuis-situatie niet veranderde en er geen doorstroommogelijkheden voor deze kinderen aanwezig waren. Psychiaters hebben voor verschillende kinderen een negatief advies gegeven over doorverwijzing naar een grootschalige opvang. Het gevolg is dat Encelia de kinderen langer bij zich heeft gehouden.

Een gebrek aan vrijwilligers heeft in 2016 financiële gevolgen gehad. Vrijwilligers zijn lokaal slecht te vinden en dus moeten ze uit het buitenland komen. Dit brengt natuurlijk kosten met zich mee.

www.encelia.cw

Centrum voor Pastorale Counseling

HET CENTRUM PASTORALE COUNSELING (CPC) IS ZICH IN 2016 BLIJVEN CONCENTREREN OP DE EERDER INGEZETTE BEWEGING VAN HET VERPLAATSEN VAN HET ZELF VERLENEN VAN AMBULANTE HULP NAAR HET ONDERSTEUNEN EN OVERZICHT HOUDEN VAN VRIJWILLIGE EN PROFESSIONELE HULPVERLEENERS BIJ HUN LOKALE ACTIVITEITEN.

Een landelijk netwerk van 33 hulpverleners zorgt ervoor dat mensen dicht bij huis en bij voorkeur in hun eigen christelijke gemeente hulp ontvangen. In de kantoren van het CPC bleven ook mensen geholpen worden, om precies te zijn 204 personen. Het aantal gesprekken dat met hen gevoerd werd bedroeg meer dan 1.000.

ONLINE HULP

CPC Connect, een online beveiligde applicatie waarbinnen cliënten (desgewenst anoniem) hulp ontvangen, was in 2016 volop actief. Twintig vrijwilligers hielpen 105 cliënten. In totaal hadden zij 1.267 mailcontacten door het hele jaar.

TRAINING EN TOERUSTING

In 2016 werden er verschillende trainingen gehouden. In de cursus Inleiding Pastorale Counseling startten 63 studenten. Er waren 64 studenten voor de cursus Huwelijk en Gezin en 68 studenten voor de Cursus Huwelijkspastoraat. Een nieuwe online cursus Inleiding Pastorale Counseling werd uitgetest met een dertigtal studenten. De resultaten waren van dien aard dat er verder wordt gewerkt aan de ontwikkeling van online cursusmateriaal.

CPC verzorgt een nieuwsbrief en het kwartaalblad Metamorfose. Dit magazine voor pastoraat en hulpverlening is

een belangrijk communicatiemiddel om theorie en praktijk van counseling over te dragen aan een breed publiek.

CHRIS

CPC coördineert in België het werk van Chris België. Informatie over opvoeding en kinder- en tienerpastoraat wordt verstrekt via de website, de nieuwsbrief en het weerbaarheidsprogramma LEV! Overleg met de Vlaamse kerkelijke jeugdgroepen heeft geleid tot de planning van een cursus Kinder- en Tienerpastoraat. Dit zal in 2017 worden uitgevoerd.

www.pastoralecounseling.org

“Ik ben gaan zien dat ik geen product van mijn verleden ben”

Klement (28) groeit op zonder vader en in grote armoede. “Ik heb enkele jaren in een kindertehuis doorgebracht. Toen mijn moeder mij weer in huis nam, merkte ik weinig liefde bij haar. Je denkt als kind dat dat normaal is, maar als je ouder wordt, merk je dat het niet normaal is. Ik was heel onzeker als ik een beslissing moest nemen of een onbekende moest benaderen. Ik leek onvriendelijk, maar ik was eigenlijk bang om afgewezen te worden.

Bij het CPC leerde ik naar mezelf kijken vanuit mijn identiteit in Christus. Dat maakte mijn problemen een stuk kleiner. Ik handel nu niet meer uit angst, ik durf meer te doen. Het meest bijzondere is dat ik ben gaan zien dat ik geen product van mijn verleden ben. Ik kan het verleden afleggen en op een nieuwe manier naar mezelf leren kijken.” - Klement

WERKVISIE DE HOOP

WERKVISIE DE HOOP BEGELEIDT MENSEN MET EEN AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT EN BIEDT EEN BREED SCALA AAN WERKERVARINGS- EN OPLEIDINGSMOGELIJKHEDEN BIJ VERSCHILLENDE AFDELINGEN, ZOALS DE HOOP BOUW, DE HOOP BROOD EN BANKET, DE HOOP DRUKKERIJ, DE HOOP FACILITAIR, DE HOOP FIETSENMAKERIJ, DE HOOP GROEN, DE HOOP INPAK, DE HOOP MAATWERK, DE HOOP MEUBELMAKERIJ, DE HOOP PRINT EN SCAN EN DE HOOP IJZERSTERK (METAALBEWERKING). IN 2016 WERDEN ER 617 DEELNEMERS OP EEN LEERWERKPLEK GEPLAATST.

Er is een sterke visie gericht op re-integratie naar vrijwilligerswerk en betaald werk. Via De Hoop Re-integratie, Compassie en JobUp stroomden tientallen mensen door naar vrijwilligerswerk en werden er 71 mensen in betaald werk geplaatst.

EEN MIX VAN DEELNEMERS

Primair biedt Werkvisie De Hoop werkervaring aan (oud) cliënten van De Hoop. Aanvullend begeleidt ze deelnemers vanuit de ggz (verslaving en psychiatrie) die een Wmo- of PGB-beschikking hebben voor dagbesteding. Ook worden deelnemers geholpen die licht verstandelijk beperkt of gehandicapt zijn, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die via de Sociale Dienst een participatietraject volgen en mensen met een uitkering die een re-integratietraject volgen. Verder ondersteunt Werkvisie trajecten voor Reclassering Nederland en Justitie Nederland.

PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

De ondersteuning van Werkvisie is gericht op persoonlijke

ontwikkeling, het ontwikkelen van bijvoorbeeld sociale vaardigheden en basiswerknemersvaardigheden. Het uiteindelijke doel van deze tussenstap is om voor de deelnemer een brug te slaan en een verbinding te maken naar (vrijwilligers)werk bij algemene voorzieningen en welzijnsactiviteiten.

www.werkvisiedehoop.nl

Werkvisie De Hoop
passend werk voor iedereen

“Ik heb mijn eigenwaarde teruggekregen”

“Ik heb ADD en erg depressieve fases. Met de jaren werd het steeds erger, totdat ik niet eens meer mijn bed uit kwam. Ik heb buiten De Hoop hulp gekregen voor mijn depressies, maar daar werd alleen naar de ziekte gekeken. Ik wilde meer. Ik wilde weten waar het vandaan kwam en ik wilde weer kunnen werken. Zo ben ik bij De Hoop terechtgekomen. Daar keken ze naar de hele mens.”

Karsten gaat werken bij De Hoop Bouw, waar hij zijn zelfvertrouwen terugkrijgt. Nu heeft hij via Werkvisie De Hoop een betaalde baan. “Ik had inmiddels mijn diploma als heftruckchauffeur gehaald en kon bij een extern bedrijf in het magazijn komen werken. Financieel ga je er dan natuurlijk sterk op vooruit, maar ik vind het nog fijner dat je je weer deel voelt van de maatschappij. Het is ook super om te merken dat ik de druk aankan in het bedrijf.” – Karsten

BAMBINO

Christelijke Kindercentra

BAMBINO CHRISTELIJKE KINDERCENTRA IS EEN 'GEWONE' KINDERDAGOPVANGORGANISATIE, MAAR BIEDT DAARNAAST OOK DE OPVANG VOOR KINDEREN DIE SAMEN MET HUN OUDER(S) MEE NAAR DE HOOP KOMEN ALS DEZE OUDER(S) BEHANDELING KRIJGEN.

Bambino Christelijke Kindercentra is ontstaan als opvang voor kinderen van cliënten van De Hoop. Inmiddels is het een christelijke kinderopvangorganisatie met dagopvang, peutergroepen en buitenschoolse opvang. Alle kinderen zijn er welkom in een christelijke sfeer, waar samen wordt gezongen, gespeeld en gebeden. Zo maken veel kinderen op jonge leeftijd kennis met het Evangelie. De kinderopvang wordt geboden op drie locaties, twee in Dordrecht en één in Eindhoven.

In 2016 heeft Bambino elf kinderen opgevangen van cliënten van De Hoop. Behalve het verzorgen van de opvang, helpt Bambino de ouders met praktische tips in de opvoeding. De opvang geeft structuur in het leven van het kind én de ouder. De kinderen hebben dikwijls op jonge leeftijd al veel meegemaakt. De opvang bij Bambino is voor hen een oase van rust en veiligheid. Om de ondersteuning optimaal vorm te geven, is een vaste pedagogische medewerker

gekoppeld aan een cliënt/ouder en kind. Deze opvang is alleen mogelijk door de financiële hulp van Vrienden van De Hoop.

www.bambino-kinderopvang.nl

“Liefdevolle zorg vanuit het Evangelie”

“Bambino vangt al vele jaren kinderen op van cliënten van De Hoop. Onze medewerkers ervaren het als een voorrecht om dit te mogen doen. De opvang bij Bambino biedt de kinderen veiligheid en een christelijke omgeving. Wij geven ook opvoedingsadviezen aan de ouders. Voor ouders en kind is het verblijf bij De Hoop een intensieve periode. De structuur, rust en aandacht die wij door de steun van Vrienden van De Hoop kunnen bieden, is van groot belang voor de kinderen. En voor de ouder(s) is het een zorg minder dat hun kind in vertrouwde handen is. Wij zijn dankbaar om dit werk te doen, om de positieve resultaten te ervaren. Liefdevolle zorg geboden vanuit het Evangelie maakt voor hen het verschil.” - Esther Luttik, Directeur Bambino Christelijke Kindercentra

TERWILLE RICHT ZICH OP VERSLAVINGSZORG, VROUWEN DIE UIT DE PROSTITUTIE WILLEN STAPPEN EN JONGEREN. IN 2016 WAS TERWILLE WEER VOLOP IN BEWEGING.

In 2016 was Terwille met bijna 1.400 mensen onderweg naar een verslavingsvrij leven, via behandelingen, woonbegeleiding, anonieme online hulp, straatwerk, hulp aan familie en preventie. De eigen regie en kracht van de cliënt is in 2016 een belangrijk thema in de hulpverlening van Terwille. Een voorbeeld is de verblijfslocatie Spetse Hoeve waar cliënten vanuit de gevangenis re-integreren. Ze beslissen mee over praktische zaken en bepalen mede de gang van zaken.

Om de drempel naar hulp zo laag mogelijk te maken, werkt Terwille vanuit meerdere poliklinieken verdeeld over Noord-, Oost- en Midden-Nederland. Sommige locaties zijn zo kleinschalig dat er jaarlijks een financieel tekort is. Omdat Terwille het belangrijk vindt dat iedereen christelijke zorg in zijn of haar buurt kan vinden, wil men deze locaties toch behouden. Daarom is Terwille erg blij met giften die dit verlies kunnen opvullen.

UIT DE PROSTITUTIE

Terwille biedt hulp aan vrouwen die in de prostitutie werken. Ook is er een uitstapprogramma, met veilige verblijfsplekken waar vrouwen op adem kunnen komen en een nieuwe start maken. In 2016 is Terwille gestart met het project Van Raam naar Baan, om vrouwen vanuit de prostitutie te begeleiden naar ander werk. Die stap is voor de vrouwen vaak groot, door

bijvoorbeeld een taalbarrière of een laag zelfbeeld. In samenwerking met ondernemers die de vrouwen een nieuwe kans willen bieden, konden vijf vrouwen starten met een nieuwe baan. Daarnaast zitten er zeven vrouwen in een voorbereidend traject van sollicitatietraining, vrijwilligerswerk en/of een cursus Nederlands.

JONGEREN

Wie op jonge leeftijd gezonde keuzes leert maken, kan gezond opgroeien. Terwille biedt daarom preventie en interventie aan leerlingen, ouders en docenten. In 2016 is het aantal workshops signalering gegroeid: steeds meer docenten en jeugdwerkers hebben behoefte aan handvatten om middelengebruik en loverboyproblematiek te herkennen. Ook het online platform www.doe-relegs.nl werd goed bezocht. Hier kunnen jongeren (anoniem) informatie krijgen en chatten met een jongerenwerker. In 2016 mocht Terwille investeren in de toekomst van zo'n 4.000 jongeren.

www.terwille.nl

Bright Fame

**BRIGHT FAME IS EEN CHRIS-
TELIJKE STICHTING DIE VROUWEN
HELPT DIE GESTOPT ZIJN OF
WILLEN STOPPEN MET DE PROS-
TITUTIE. DAARNAAST HELPT ZE
GETRAUMATISEERDE EN (SEK-
SUEEL) MISBRUIKTE VROUWEN.
VROUWEN DIE HET AANDUR-
VEN OM ONDER OGEN TE ZIEN
DAT HUN VERLEDEN SCHADE
HEEFT VEROORZAAKT. SCHADE
IN GEVOELEN, ZELFBEELD EN
RELATIES.**

Bright Fame werd in 2016 door Vrien-
den van De Hoop ondersteund via het
wandelevenement Vrouwen lopen voor
Vrouwen. Vrouwen lopen voor Vrouwen
bestaat uit een aantal wandeltochten
waarin geld wordt ingezameld voor 1)
het mee kunnen laten opnemen van kin-
deren als vader of moeder in De Hoop
wordt opgenomen; 2) vrouwen die uit de
prostitutie willen stappen en daar hulp
bij krijgen via Terwille of Bright Fame.

Stichting Bright Fame helpt de sterke
en moedige vrouwen die uit de prosti-
tutie komen, die stappen durven zetten
en opnieuw durven dromen. Dromen
over een leven na de prostitutie. Onder
het motto 'schouder aan schouder' wil
Bright Fame vrouwen begeleiden naar
een nieuw leven. Bright Fame verleent
professionele en betrokken hulp op het
gebied van maatschappelijk werk en
psychosociale en geestelijke zorg. Bright
Fame biedt een uitstapprogramma op
maat, indien nodig tijdelijke opvang,
en helpt mee bij het zoeken naar een
opleiding en werk.

In 2016 werden zo'n tien vrouwen gehol-
pen om uit de prostitutie te stappen. Dat
lijkt een klein aantal, maar het is groot.
De situatie op de Wallen is lastig. Steeds

meer ziet Bright Fame dat pooiers nieu-
we methodes vinden om de prostituees
aan hen te binden, bijvoorbeeld omdat
zij controle hebben over waar de kin-
deren van de prostituees verblijven. Zij
kunnen dan zeggen: "Als jij niet werkt,
krijgen de kinderen geen eten."

De vrouwen die het aandurven om de
prostitutie te verlaten, en zij die nog
twijfelen, werden intensief begeleid. Zo
werden er 'coming together avonden' ge-
organiseerd, waar ze advies krijgen over
hun situatie maar ook de Bijbel open
gaat. Ook gaat Bright Fame contacten
aan in de thuislanden van de vrouwen,
om preventie te bieden, maar ook om
ervoor te zorgen dat er voor de families
van de prostituees wordt gezorgd zodat
zij een nieuw leven kunnen beginnen.

Bright Fame wordt ook steeds meer be-
naderd door mensen uit heel Nederland
die te maken hebben met jongeren in
hun omgeving die slachtoffers (dreigen
te) worden van loverboys. De slachtof-
fers zijn vaak nog maar 14 jaar oud.
Bright Fame geeft advies en grijpt ook
actief in.

www.brightfame.nl

HOREB

HOREB IS EEN WOONLEEFGE-
MEENSCHAP VOOR MANNEN
MET EEN VERSLAVING. VIJFTIG
MANNEN VERBLIJVEN OP EEN
TERREIN IN DE BOSSEN VAN
BEEKBERGEN. HET AANBOD BE-
STAAT UIT EEN COMBINATIE VAN
WONEN, WERKEN, BEHANDELEN
EN BEGELEIDEN. DE BEDOELING
IS DAT MANNEN WEER OP HET
GOEDE SPOOR KOMEN, ZODAT
ZIJ MAATSCHAPPELIJK KUNNEN
FUNCTIONEREN EN IN STAAT
ZIJN MET HUN BEPERKINGEN OM
TE GAAN.

Op het terrein van Horeb staan meerdere woongebouwen. In ieder gebouw verblijven ongeveer twaalf mannen. Zij hebben elk een slaapkamer ter beschikking en gemeenschappelijke ruimten zoals toiletten, douches en een huiskamer.

Werk is een onderdeel van het programma. Dit doet een appel op de talenten van mensen en geeft structuur aan de dag. Bewoners werken op het terrein, de werkplaatsen, in de keuken, de wasserij, de schoonmaak. Ook buiten Horeb worden werkzaamheden verricht, zoals in de kringloopwinkel van Apeldoorn.

Ambulant begeleiders ondersteunen bewoners in de praktische zaken van het leven, zoals wonen, werk, relaties en geld. Via begeleidingsplannen wordt stapsgewijs gebouwd aan herstel. Een team van behandelaren richt zich op de persoonlijke kwesties. Het gaat daarbij om problemen als ADHD, autisme en trauma's, veelal van aanzienlijke zwaarte. Zij bieden therapieën aan zoals EMDR, schematherapie en cognitieve gedrags-therapie, individueel en in groepen.

Horeb is een christelijk woonleefgemeenschap. Teamleden weten zich gedragen en geïnspireerd door het Evangelie van Christus. Zij proberen in hun werk de liefde van Christus te laten zien. Binnen Horeb vinden meerdere activiteiten van meditatieve aard plaats.

In 2016 is geïnvesteerd in de kwaliteit en het aanbod van begeleiding en behandeling. Een systeemtherapeut is benoemd, professionaliteit en werkprocessen zijn verbeterd. Ook de kwaliteit van de gebouwen is verbeterd met het opknappen van woongebouwen en kantoren. In totaal zijn er in 2016 160 verschillende mannen geholpen bij Horeb.

www.dehoop.org/woon-enleefgemeenschap

“Ik zit in een stijgende lijn”

“Ik ben 22 jaar verslaafd geweest, aan alcohol, cocaïne en blowen. Ik had een verhuisbedrijf en heb altijd keihard gewerkt, maar ik merkte dat ik steeds slechter functioneerde. Ik werd non-chalant in mijn werk en ik ging stelen. Ik gebruikte tijdens mijn werk en ook thuis. Ik moest hulp zoeken.

Als ik klaar was met een behandeling viel ik in een gat en ging ik weer gebruiken. Ik heb ontdekt dat ik een groepsmens ben. Horeb is als woon- en leefgemeenschap daarom ideaal voor mij. Ik had het voor mijn herstel echt nodig om in een groep te zijn. Daarnaast heb ik bij Horeb veel therapie gedaan. Ik ben tot de kern gekomen van de redenen waarom ik gebruikte. Nu zit ik in een stijgende lijn. Ik leer op God te vertrouwen. Volgend jaar hoop ik weer op mezelf te gaan wonen en te trouwen met mijn vriendin.” - Henk

Sta Op Zorg

STA OP ZORG IS EEN AFDELING VAN DE HOOP IN VLISSINGEN. IN DEZE POLIKLINIEK WORDT VERSLAVINGSZORG EN GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG GEBODEN. BEHANDELINGEN RICHTEN ZICH OP TRAUMA, ANGST- EN STEMMINGSKLACHTEN EN PERSOONLIJKHEIDSPROBLEMATIEK. DAARNAAST HEEFT STA OP ZORG EEN INLOOPHUIS. DIT INLOOPHUIS WORDT BEKOSTIGD UIT GIFTEN.

In 2016 heeft het Inloophuis wederom volledig gedraaid op vrijwilligers met een hart voor de bezoekers en bovenal een hart voor God. Zo'n 20 tot 25 vrijwilligers zetten zich (twee)wekelijks een dagdeel tot twee dagen in voor het Inloophuis. Het Inloophuis is een gastvrije en veilige plek waar mensen terecht kunnen voor een bakje koffie/thee, een maaltijd, een luisterend oor en gezelligheid. Als de gast ervoor openstaat leidt Sta Op Zorg door naar hulp. Er waren in 2016 4.280 bezoeken.

In 2016 zijn elf gasten vanuit het Inloophuis doorverwezen naar het kantoor om

zich aan te melden voor behandeling. Zes cliënten die in behandeling zijn, bezoeken ook het Inloophuis. Twaalf gasten die in behandeling zijn, bezoeken ook de pastorale cursus die elke twee weken in het Inloophuis wordt gegeven. Elf gasten die in het Inloophuis komen, bezoeken de pastorale cursus.

Eén keer per maand wordt een maandelijks activiteit georganiseerd, van bingo tot bloemschikken. Op Tweede Kerstdag is er een maaltijd gehouden om samen met de bezoekers de geboorte van de Here Jezus te vieren. Juist ook op deze momenten wil Sta Op Zorg er voor de gasten zijn en Gods liefde uitdragen. De vrijwilligers en behandelaren willen zo duidelijk maken dat de Here Jezus ook voor hen als Verlosser en Zaligmaker is gekomen!

Ook in 2016 was er weer regelmatig een begeleidingsspreekuur. Bezoekers kunnen dan terecht met vragen over bijvoorbeeld schulden, huisvesting en gezondheid. Zij zijn doorverwezen naar de maatschappelijk werker die op vrijwillige basis voor het Inloophuis werkt. Daarnaast worden er wekelijks Stay Clean avonden gehouden in het Inloophuis.

www.staopzorg.nl

“Het Inloophuis helpt me om clean te blijven”

Wilma werd bij De Hoop behandeld voor een alcoholverslaving. Ze vond het spannend om daarna terug te gaan naar haar woonplaats Vlissingen. “Ik wist niet of ik clean zou blijven. Je kunt voor 59 cent een blik bier kopen; voor een paar euro kun je dronken zijn. Het is ook normaal dat mensen alcohol drinken; je kunt niet eisen dat ze niet drinken als jij er bij bent. Dan kom je in een sociaal isolement. Dus ik vond het echt spannend. Ik kreeg bij Sta Op Zorg ambulante zorg. Zij raadden me aan om ook naar het Inloophuis te gaan.

In het begin vond ik het Inloophuis ook wel spannend, maar ik vond het mooi dat ze altijd iets over het Evangelie vertellen. Nu ga ik eigenlijk altijd als het open is. Het Inloophuis helpt me om clean te blijven. Je komt mensen tegen die hetzelfde hebben meegemaakt. Je heb niet gelijk heel diepe gesprekken met ze, maar met sommigen uiteindelijk wel. Je hebt het gevoel dat je er niet alleen voor staat.”
- Wilma

ACTIVITEITEN IN 2016

FINANCIËEL ONDERSTEUNEN VAN ZORG- EN HULPVERLENING

In het vorige hoofdstuk is per activiteit of stichting beschreven welke resultaten (mede) dankzij de ondersteuning van Vrienden van De Hoop konden worden bereikt in 2016. In dit hoofdstuk leest u meer over de eigen activiteiten van Vrienden van De Hoop.

EIGEN ACTIVITEITEN BINNEN DE DOELSTELLING

De kosten van de eigen activiteiten van Vrienden van De Hoop binnen de doelstelling waren in totaal € 564.668.

In 2016 hebben de medewerkers van Vrienden van De Hoop dertien cliënten begeleid bij het opdoen van werkervaring. Op deze manier draagt Vrienden van De Hoop direct bij aan de missie van De Hoop om mensen op weg te helpen naar een nieuw leven. Bijna net zo belangrijk is dat de cliënten vaak een geweldige inspiratie zijn voor de medewerkers. Velen zijn op weg naar dat nieuwe leven en kunnen getuigen van hun doorzettingsvermogen, van verandering en vaak ook van wat God in hun leven heeft gedaan.

Vrienden van De Hoop stelt ook haar gebouwen beschikbaar voor activiteiten van De Hoop en gelieerde stichtingen,

deels door tegen gunstige voorwaarden te verhuren, deels door gratis ter beschikking te stellen.

Verhuurd werden gebouwen ten behoeve van:

- Begeleid Zelfstandig Wonen voor ex-clianten
- Het leerwerkbedrijf De Hoop Maatwerk
- Een stagehuis met plaats voor acht stagiairs
- Christelijke Kinderopvang Bambino
- Opvang van vrouwen die uit de prostitutie willen stappen

Gratis ter beschikking van De Hoop en gelieerde stichtingen is het Media- en Congrescentrum (MCC), met onder meer een conferentiezaal voor 400 personen, diverse kleinere vergaderzalen en gespreksruimten en enkele tientallen werkplekken. In de grote zaal van het MCC vinden onder meer twee keer per maand lofprijzavonden plaats voor cliënten, medewerkers en externe bezoekers. Ook zijn er drie keer per jaar meerdaagse themaconferenties voor cliënten. De zaal wordt verder gebruikt voor tal van cursussen en opleidingen, waaronder de driejarige opleiding Pastorale Counseling van het Centrum voor Pastorale Counseling (CPC), onderwijsbijeenkomsten en studiedagen

voor ggz-professionals, predikanten, ambtsdragers en pastores die worden georganiseerd onder auspiciën van het Kennisinstituut Christelijke GGZ (KICG).

VOORLICHTING EN FONDSWerving

In 2016 is in totaal € 494.599 besteed aan voorlichtingsactiviteiten en € 536.304 aan fondsenwerving en de werving van overige baten. Dikwijls worden voor beide doelstellingen dezelfde middelen en activiteiten ingezet.

In de voorlichtingsactiviteiten van Vrienden van De Hoop leggen we het accent op de oorzaken en aard van verslavingen, wat de impact van verslaving kan zijn, hoe wijdverbreid verslaving is, hoe zwaar en weerbarstig dikwijls het herstelproces, en hoe De Hoop kan helpen op weg naar een nieuw leven.

Voorlichtingsactiviteiten vinden plaats in persoonlijke communicatie, via televisie, in de gedrukte media en via digitale nieuws- en gebedsbrieven.

IN PERSOON

In 2016 heeft Vrienden van De Hoop 9 preken en 35 presentaties gegeven in kerken en gemeenten en op scholen en 5 ontvangsten en rondleidingen op

Dorp De Hoop. We waren ook aanwezig tijdens beurzen en evenementen (waaronder de Wegwijsbeurs en de pinksterconferentie Opwekking), tijdens een bijeenkomst met Zakenvrienden en tijdens de Dag van Hoop. Zoveel mogelijk laten we tijdens deze gelegenheden (ex-) cliënten zelf hun levensverhaal vertellen.

VIA TELEVISIE

In 2016 zijn er acht nieuwe 'Verhalen van Hoop' op de tv-zender Family 7 en op YouTube uitgezonden.

IN GEDRUKTE MEDIA

Vrienden van De Hoop publiceert elk kwartaal het magazine HOOP, twee

maal per jaar in een oplage van 62.000 en twee maal met een oplage van rond de 25.000 exemplaren. Daarnaast verspreidt Vrienden van De Hoop drie keer per jaar het blad Preventief van de Stichting Voorkom! (verslavingspreventie) in een oplage van rond 20.000 exemplaren. Ook vier keer per jaar verschijnt de nieuwsbrief van Chris in een oplage van ongeveer 10.000. CPC Context, de nieuwsbrief van het CPC, verschijnt twee keer per jaar in een oplage van ongeveer 4.700 exemplaren.

DIGITALE NIEUWS- EN GEBEDSBRIEVEN

Maandelijks wordt een digitale nieuws-

brief verstuurd naar een bestand van ruim 7.000 abonnees. Ongeveer 1.500 mensen ontvangen elke week de gebedspunten per email.

De fondsenwervende activiteiten van Vrienden van De Hoop bestaan vooral uit fondsenwervende brieven, telefonische contacten en sponsorevenementen.

FONDSWervingENDE BRIEVEN

Een belangrijk medium voor fondsenwerving voor Vrienden van De Hoop is de fondsenwervende brief. In totaal zijn voor de verschillende activiteiten en stichtingen 31 fondsenwervende brieven naar de respectievelijke achterbannen

verzonden. Naast zeven brieven van Vrienden van De Hoop in het algemeen zijn zes brieven verstuurd namens Chris en zes namens Voorkom! Ook zijn twaalf specifieke brieven verstuurd voor Encelia, Krusada, het CPC en Terwille. De brieven worden deels meegezonden met de informatieve periodieken en deels apart verstuurd.

TELEFONISCHE CONTACTEN

In 2016 heeft Vrienden van De Hoop voormalig donateurs benaderd met de vraag of zij opnieuw financiële steun aan De Hoop zouden willen overwegen. In totaal is met zo'n 4.800 mensen gesproken, van wie er ongeveer 600 positief hebben gereageerd.

SPONSORFIETSTOCHTEN CYCLE FOR HOPE

Met als motto "Omzien door afzien" organiseerde Vrienden van De Hoop in 2016 vier fietsevenementen, die gezamenlijk ruim € 390.000 opbrachten. In april en november vonden er 24-/12-/6-uurs MTB-marathons plaats bij woon- en leefgemeenschap Horeb in Beekbergen, waaraan tientallen ren-

ners deelnamen. Eind juni vond voor de vijfde keer de 48-uurs estafettefietstocht van 1.200 kilometer "Rondje Nederland" plaats. In 15 teams deden ruim 300 renners mee aan dit unieke evenement. Op 25 juni reden zo'n 82 fietsers 40, 80, 120 of 160 kilometer in de Toertocht, met start en finish op Dorp De Hoop in Dordrecht.

SPONSORWANDELTOCHTEN VROUWEN LOPEN VOOR VROUWEN

Tijdens zeven wandeltochten voor vrouwen in het voorjaar van 2016 liepen ruim 370 vrouwen een bedrag van zo'n € 63.000 bij elkaar voor kwetsbare vrouwen die te maken hebben gekregen met loverboys en prostitutie en voor de opvang van kinderen van bij De Hoop opgenomen moeders. Op 8 oktober werd in het kader van Vrouwen lopen voor Vrouwen ook de eerste Ladiesrun gehouden, voor vrouwen die meer van hardlopen dan wandelen houden. De vrouwen konden vijf of tien kilometer rennen. Er deden 44 vrouwen mee die € 7.000 bij elkaar holden.

Naast de inkomsten uit deze specifieke fondsenwervingsactiviteiten, ontvangt Vrienden van De Hoop jaarlijks met grote dankbaarheid financiële steun van duizenden particulieren met een vaste gift per maand, per kwartaal of per jaar dan wel via een periodieke schenking, ruim 100 Zakenvrienden, en honderden kerken en gemeenten van de meest uiteenlopende gezindtes.

BEHEER EN ADMINISTRATIE

Aan beheer en administratie is in 2016 € 165.157 besteed, onder meer aan het verwerken van de giften, de financiële administratie, de projectadministratie en ICT. Daarnaast wordt 75% van het salaris van de directeur hiertoe gerekend. Hiermee worden de algemene managementtaken betaald. Dit zijn onder andere personeels- en bestuursgerelateerde taken, de cijfermatige bewaking, flattering van facturen, budgetbewaking en algemene ICT-gerelateerde zaken.

1-2 APRIL,
11-12 NOVEMBER

CYCLE FOR HOPE, MTB-MARATHON

Tientallen fietsers, individueel en in teams, werkten zich in het zweet op en rond het terrein van Horeb. Het was slecht weer en er was veel modder, maar onder het motto "omzien door afzien" bleef de stemming opperbest.

MEI-JUNI

VROUWEN LOPEN VOOR VROUWEN

Vrouwen die samen wandelen en samen genieten en zo geld ophalen voor vrouwen die verslaafd zijn of in de prostitutie terecht zijn gekomen. In het voorjaar werd met de verschillende tochten bijna € 63.000 ingezameld.

HOOGTEPUNTEN UIT 2016

23-25 JUNI

CYCLE FOR HOPE RONDJE NEDERLAND

In 48 uur in estafette langs de randen van Nederland fietsen... die uitdaging gingen de ruim 200 deelnemers van Cycle for Hope Rondje Nederland aan. Het werd een onvergetelijk evenement voor echte bikkels.

25 JUNI

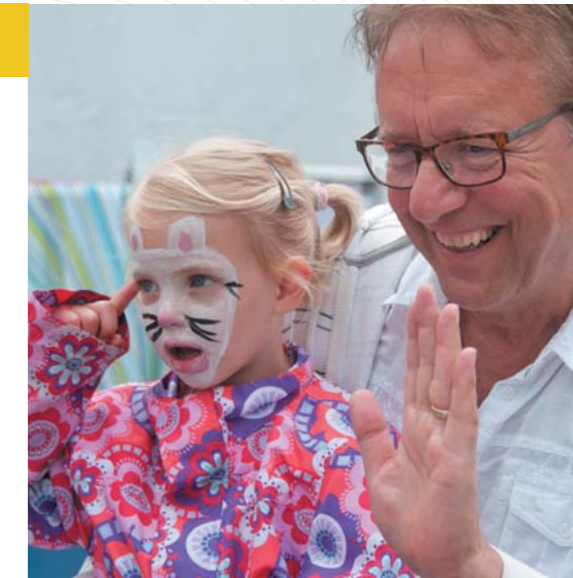
DAG VAN HOOP

Op een frisse zaterdag mochten wij ruim 2.000 mensen ontvangen tijdens de jaarlijkse open dag. Diezelfde dag kwamen ook de renners van Rondje Nederland binnen en werd de Toertocht van Cycle for Hope gehouden.

25 JUNI

CYCLE FOR HOPE TOERTOCHT

Er werd weer veel genoten bij de Toertocht van Cycle for Hope. Deze keer werden de afstanden van 40 tot 160 kilometer verreden in de omgeving van Dordrecht, met als begin- en eindpunt Dorp De Hoop.

13 DECEMBER

DANKDAG VOOR BIDDERS

Gebed is de motor van het werk van De Hoop. Op 13 december kwamen de mensen die trouw voor ons bidden op bezoek bij De Hoop voor een presentatie, het verhaal van een cliënt en een rondleiding. Bij de aansluitende lunch werd er nog lang nagepraat!

8 OKTOBER

VROUWEN LOPEN VOOR VROUWEN LADIESRUN

Voor het eerst organiseerden we een Ladiesrun, speciaal voor vrouwen die nog meer van hardrennen houden dan van wandelen. Er deden 44 vrouwen mee; ze renden afstanden van vijf of tien kilometer en haalden samen € 7.000 op.

Niet gelukt in 2016

UITVOERING VRIJWILLIGERSBELEID

Vrienden van De Hoop is enorm dankbaar voor de vele vrijwilligers die zich in 2016 op velerlei manieren hebben ingezet. Door capaciteitsgebrek is het echter niet gelukt om uitvoering te geven aan het vrijwilligersbeleid, waarbij op een meer structurele en eenduidige manier vrijwilligers worden geworven, getraind, begeleid en met hen wordt gecommuniceerd.

VERNIEUWING WEBSITE

De geplande vernieuwing van de website, zowel inhoudelijk als qua vormgeving, moest door capaciteitsgebrek worden uitgesteld tot 2017. Prioriteiten bij de vernieuwing zijn de toegankelijkheid van informatie, met name over de activiteiten die Vrienden van De Hoop mede mogelijk maakt, het gemak

van online doneren en de integratie met andere digitale communicatie, zoals via digitale nieuwsbrieven en social media.

BEHALEN FINANCIËLE DOELSTELLING

Het streven in 2016 was erop gericht om het inkomstenniveau van 2015 te continueren, in de wetenschap dat er in 2015 diverse grote incidentele donaties werden ontvangen. Onder meer via telefonisch contact, brieven bij externe media en tijdens presentaties werden honderden mensen geïnspireerd om Vrienden van De Hoop voor het eerst of opnieuw financieel te gaan ondersteunen. Hiermee kon echter slechts gedeeltelijk het ontbreken van grote incidentele donaties worden gecompenseerd.

Financiële resultaten 2016

	werkelijk 2016	begroting 2016	werkelijk 2015
Totale baten	€ 3.235.439	€ 3.878.000	€ 3.630.559
Besteed aan doelstelling	€ 2.820.817	€ 2.881.300	€ 2.935.034
Werving baten	€ 536.304	€ 605.000	€ 633.902
	16,5%*	16,7%*	18,9%*
Kosten beheer en administratie	€ 165.157	€ 226.000	€ 159.541
	5,1%**	5,8%**	4,4%**
Tekort (-) of overschot	€ -286.839	€ 165.700	€ -97.918

* Kosten eigen fondsenwerving / baten eigen fondsenwerving

** Kosten beheer en administratie / totale baten

TOTALE BATEN

De totale baten in 2016 lagen bijna 11% onder die in 2015. De baten uit eigen fondsenwerving lagen met € 2.909.819 13% onder die in 2015. Dit verschil wordt voor ongeveer de helft verklaard door enkele eenmalige grote opbrengsten in 2015, die zich in 2016 niet of veel minder voordeden. Daarnaast bleven met name de donaties van vermogensfondsen en stichtingen en de inkomsten uit Cycle for Hope achter bij 2015.

BESTEED AAN DOELSTELLING

Vrienden van De Hoop onderscheidt drie hoofddoelstellingen:

Financiële bijdragen	€ 1.914.098
Beschikbaar stellen van gebouwen	€ 412.120
Voorlichtingsactiviteiten	€ 494.599
Totaal	€ 2.820.817

WERVING BATEN

Volgens de richtlijnen van het CBF mag maximaal 25% van de baten uit eigen fondsenwerving besteed worden aan fondsenwervingskosten. De interne doelstelling van Vrienden van De Hoop is een maximaal percentage van 17,5%. De ambitie is om een voortschrijdend gemiddelde over drie jaren van maximaal 15,5% te realiseren. Door de

achterblijvende baten uit eigen fondsenwerving kon de beweging naar dit percentage in 2016 wel worden ingezet, maar niet geheel worden bereikt. Het percentage kwam uit op 16,5% doordat de kosten van eigen fondsenwerving € 152.626 lager waren dan in 2015. Het voortschrijdend gemiddelde over drie jaren (2014-2016) komt daarmee op 17,0%. Het beleid is erop gericht dit percentage in 2017 verder te laten dalen.

KOSTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE

Er is door het bestuur van Stichting Vrienden van De Hoop een maximaal

percentage van beheer en administratiekosten vastgesteld van 6% ten opzichte van de totale inkomsten. Al jarenlang blijft dit percentage ruim onder deze 6%.

RESULTAAT

Omdat een groot deel van de eenmalige grote opbrengsten uit 2015 aan het einde van het jaar werden ontvangen en dus niet meer in 2015 konden worden besteed, groeiden de bestemmingsfondsen in 2015 met € 256.924. In 2016 konden deze giften wel worden besteed, waardoor het tekort van € 286.839 grotendeels ten laste kon komen van de

bestemmingsfondsen (€ 223.021). Daarnaast is een deel van het tekort ten laste gebracht van de bestemmingsreserve. Daardoor was een versterking van de continuïteitsreserve mogelijk, die echter nog niet op het gewenste niveau kon worden gebracht.

Het streven van Vrienden van De Hoop is om giften zo spoedig mogelijk in te zetten voor de doelstelling. In 2016 is dan ook actief beleid gevoerd om het niveau van de bestemmingsfondsen substantieel te verlagen. Dit beleid zal in 2017 worden gecontinueerd. Daarnaast zal ernaar worden gestreefd om de con-

tinuïteitsreserve eind 2017 op een hoger peil te brengen.

BELEGGINGEN

Vrienden van De Hoop belegt niet in aandelen of obligaties. Ook vastgoed dient niet als belegging, maar wordt zo veel mogelijk ingezet voor de doelstelling.

COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN

Vrienden van De Hoop onderscheidt drie groepen belanghebbenden: 1) donateurs & bidders, 2) interne organisatie (bestuur, medewerkers, vrijwilligers en werkervaringsdeelnemers) en 3) de giftbestemmingen (organisaties die financiële bijdragen en/of andere steun van Vrienden van De Hoop ontvangen). Deze drie groepen benaderen wij op verschillende manieren.

DONATEURS & BIDDERS

Naast de algemene communicatiemiddelen voor donateurs & bidders (zoals het kwartaalmagazine HOOP, brieven, digitale nieuws- en gebedsbrieven), is er dagelijks contact per telefoon en email. Het streven is om op elke vraag, opmerking of klacht individueel te reageren, conform de vastgelegde klachtenprocedure van Vrienden van De Hoop. Klachten worden opgetekend en individueel opgevolgd.

Ook persoonlijke ontmoetingen met donateurs hebben prioriteit. Dit gebeurt in het bijzonder in kerken en gemeenten, tijdens ontvangsten en rondleidingen op Dorp De Hoop, tijdens de sponsor-evenementen, op de Dag van Hoop en tijdens een speciale dankdag voor bidders.

In 2016 waren er enkele tientallen meldingen van onterechte en/of onjuiste incasso's. Beleid is, dat elk verzoek om terugstorting van een incasso onmiddellijk wordt gehonoreerd.

INTERNE ORGANISATIE

Vrienden van De Hoop kent een afdelingsoverleg (zeven keer per jaar), waar alle medewerkers aan deelnemen. Dit overleg heeft een interactief karakter en staat onder meer in het teken van 'elkaar bijpraten'. Medewerkers kunnen agendapunten voorstellen, met ideeën

komen en er is veel ruimte voor vragen en opmerkingen. Voor persoonlijke opmerkingen en gebed is vooral gelegenheid tijdens de weekopening en verder tijdens de dagelijkse dagopeningen. Jaarlijks vindt een teamdag plaats, waar medewerkers feedback en input kunnen geven over het huidige en komende jaarplan en activiteiten.

Uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uit 2016 blijkt een hoge medewerkerstevredenheid. In grote meerderheid geven medewerkers aan tevreden te zijn over en plezier te hebben in het werk én de collega's. Ook is volgens hen duidelijk wat er moet gebeuren en waarom het werk bij Vrienden van De Hoop zinvol is. Verreweg de meesten geven aan goed in hun vel te zitten en zijn positief over de arbeidsomstandigheden. De werksfeer wordt als open en veilig ervaren. Als belangrijke verbe-

terpunten worden genoemd het efficiënter samenwerken, een betere balans tussen kerntaken en bijzaken en mogelijkheden voor persoonlijke vakmatige ontwikkeling.

De communicatie met vrijwilligers vindt vooral individueel plaats en daarnaast één maal per jaar tijdens de vrijwilligersavond. Elke werkervaringsdeelnemer wordt individueel begeleid door een medewerker. Vrijwilligers en werkervaringsdeelnemers participeren in de week- en dagopeningen.

Afspraken met vrijwilligers worden vastgelegd in een vrijwilligerscontract. In dit contract staat onder andere benoemd welke functie de vrijwilliger

heeft, het aantal uren en werkdagen dat men werkzaam is, de functiebeschrijving op vrijwillige basis, de werkzaamheden, de leidinggevende, onkostenvergoeding op basis van OV, verzekering tegen aansprakelijkheid en ongevallen, geheimhouding, statuten, geschillen, duur en einde van de overeenkomst, verdere afspraken. Afspraken met werkervaringsdeelnemers worden vastgelegd in een werkstage-overeenkomst en maken onderdeel uit van hun behandeling.

GIFTBESTEMMINGEN

In 2016 hebben met alle giftbestemmingen (veelal meerdere) individuele gesprekken plaatsgevonden over de samenwerking met Vrienden van De

Hoop. In onderling overleg zijn afspraken gemaakt over de samenwerking en financiële en/of personele ondersteuning. Door het jaar heen is er geregeld overleg met giftbestemmingen over de communicatie naar de achterban en de fondsenwerving.

Bestuur en directie

Het onbezoldigde bestuur van Vrienden van De Hoop bestaat statutair uit ten minste vijf en in ieder geval een oneven aantal natuurlijke personen. In 2016 bestond het bestuur uit de volgende leden (met nevenfuncties). Het bestuur is actief op zoek naar uitbreiding van het aantal leden.

Dhr. C.M. Kloet, voorzitter

- Raad van Commissarissen Dutch Institute World Class Maintenance, Breda
- Voorzitter kerkenraad CGK, Haamstede
- Voorzitter stuurgroep Maintenance Strategic Board Zuid West Nederland, Breda
- Lid Raad van Advies Ureason B.V., Delft

Dhr. P.A.M. Dijkgraaf

- Voorzitter Identiteitsraad Van Weel-Bethesda Ziekenhuis, Dirksland

Dhr. Y. Starreveld

- Docent financieel management CHE
- Trainer bij NCOI en Avans+
- Chair international programs CHE
- Financieel adviseur en financieel coach bij Starreveld International
- Penningmeester Centrum Israël Studies

Het bestuur houdt toezicht op de directie van Vrienden van De Hoop.

Zij fungeert tevens als klankbord voor de directie en geeft gevraagd en ongevraagd advies.

De leden van het bestuur worden benoemd voor een periode van telkens maximaal vier jaar. Er is een profiel vastgesteld voor de leden dat wordt gehanteerd bij vacatures. Kandidaten voeren eerst een kennismakingsgesprek met de voorzitter en directie. Vervolgens maakt de kandidaat kennis met de rest van het bestuur, waarna wordt besloten of al dan niet tot toetreding over kan worden gegaan.

Bij de optimale samenstelling wordt zoveel mogelijk gestuurd op een goede mix van kerkelijke achtergrond om zo tot een goede diversiteit te komen. Verder is binnen het bestuur een mix van (oud-) ondernemers, particulieren en personen die actief in de kerk zijn.

Om functievermenging en onafhankelijkheidsconflicten te voorkomen zijn er statutair een aantal zaken bepaald. Bijvoorbeeld dat de ruime meerderheid van het bestuur onafhankelijk van Stichting De Hoop functioneert en dat er geen familieband is tussen directie en bestuur. Daarnaast zijn er geen familiebanden tussen bestuurders onderling. Geen van de bestuurders werkt bij een leverancier van Stichting De Hoop.

Het functioneren van het bestuur en de samenwerking tussen bestuur en directie wordt tweejaarlijks geëvalueerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de enquête voor zelfevaluatie zoals samengesteld door de Nederlandse Vereniging voor Toezichthouders in de Zorg. Het functioneren van de directie wordt jaarlijks geëvalueerd volgens een vast model, waarbij bestuursleden aanvullende vragen en opmerkingen inbrengen.

De directie van Vrienden van De Hoop wordt gevormd door de heer A.T. Pothof.

Het bestuur vergadert jaarlijks zeven keer regulier, altijd in aanwezigheid van de directie. Elke vergadering rapporteert de directie schriftelijk en mondeling over de inkomsten en uitgaven ten opzichte van de begroting en het voorgaande kalenderjaar, over de voortgang op strategische trajecten en over lopende activiteiten. Tijdens de mei-vergadering worden het jaarverslag en de jaarrekening goedgekeurd. In de december-vergadering worden de door de directie opgestelde Jaarplan en Begroting vastgesteld.

INTERNE ORGANISATIE

VRIENDEN VAN DE HOOP KENT EEN EENVOUDIGE ORGANISATIESTRUCTUUR, MET IN 2016 ÉÉN DIRECTEUR EN VIER TEAMLEIDERS, DIE GEZAMENLIJK HET MANAGEMENTTEAM VORMEN.

Elk team bestaat naast de teamleider uit betaalde medewerkers, vrijwilligers en werkervaringsdeelnemers.

Ultimo 2016 werkten er 15,1 FTE aan betaalde krachten bij Vrienden van De Hoop. Gemiddeld over geheel 2016 werkten er 14,6 FTE betaald. In 2016 werd er gewerkt met 14 vrijwilligers die een formeel vrijwilligerscontract hadden met Vrienden van De Hoop. Er werkten in 2016 voor kortere of langere tijd 13 werkervaringsdeelnemers bij Vrienden van De Hoop, gemiddeld tussen de vijf en zes mensen.

Het ziekteverzuim lag met 3,4% hoger dan in 2015 vanwege langdurige ziekte van één medewerker.

Vrienden van De Hoop hanteert de CAO voor de GGZ. De functies van directie en medewerkers zijn gewogen binnen de systematiek van deze CAO. Het salaris van de directeur is eveneens gewogen volgens de systematiek van Goede Doelen Nederland. De functie van de

directeur komt volgens de branchecode uit in schaal G, met een maximum bruto salaris van € 102.470. Het bestuur van Vrienden van De Hoop heeft als beleid geformuleerd om minimaal één schaal lager te belonen (maximaal bruto salaris van € 91.871 per jaar). Zo wordt recht gedaan aan de maatschappelijke doelstelling van een fondsenwervende organisatie. Het jaarsalaris van de directeur (gebaseerd op een 36-urige werkweek), inclusief vakantiegeld en de eindejaarsuitkering ligt op € 75.875 voor één FTE.

De directeur is volgens de CAO van de GGZ ingeschaald in functiegroep 70

(schaal 7). De totale salariskosten, inclusief sociale lasten en pensioenpremie, voor de directie waren in 2016 € 102.080.

MILIEUBELEID EN DUURZAAMHEID

Bij Vrienden van De Hoop scheiden we papier, dat separaat wordt verwerkt. Daarnaast gebruiken we groene stroom. Verlichting in de kantoorruimten wordt uitgeschakeld zodra de ruimten leeg zijn, en niet pas aan het einde van een werkdag. Ook kennen we een fietsplan waar medewerkers gebruik van maakten.

Verantwoordingsverklaring

Conform de eisen van het CBF legt het bestuur in de Verantwoordingsverklaring verantwoording af over drie principes:

1. Onderscheid de functies toezicht houden, besturen en uitvoeren.
2. Optimaliseer de effectiviteit en efficiency van bestedingen.
3. Optimaliseer de omgang met belanghebbenden.

Vrienden van De Hoop onderschrijft deze drie algemene principes van de Code Goed Bestuur in het Reglement CBF-Keur, die sinds 1 juli 2008 van kracht zijn.

FUNCTIESCHEIDING

Het bestuur houdt toezicht op de directie van Vrienden van De Hoop. De directie is verantwoordelijk voor het formuleren en uitvoeren van strategie en beleid en geeft leiding aan de uitvoeringsorganisatie. De directie doet voorstellen aan het bestuur, waarna het bestuur goedkeuring verleent. De directie rapporteert schriftelijk en mondeling over de inkomsten en uitgaven ten opzichte van de begroting en het voorgaande kalenderjaar, over de voortgang op strategische trajecten en over lopende activiteiten. Om functievermenging en onafhankelijkheidsconflicten te voorkomen zijn er statutair een aantal zaken bepaald. Onder meer is vastgelegd dat er geen familieband is tussen de directie en bestuursleden.

EFFECTIVITEIT EN EFFICIENCY

Het optimaliseren van effectiviteit en efficiency is een permanent aandachtspunt bij Vrienden van De Hoop. Conform de principes van PDCA (Plan, Do, Check, Act) wordt elke activiteit periodiek op deze criteria geëvalueerd en worden verbeteringen vastgesteld, geïmplementeerd en op resultaat gemonitord. Bij projecten (zoals de evenementen of telefonische acties) wordt deze evaluatie in het algemeen jaarlijks gedaan, bij doorlopende activiteiten veelal meerdere keren per jaar. Zo wordt het rendement van fondsenwervende brieven voortdurend bijgehouden, wordt minimaal één keer per kwartaal geëvalueerd en worden verbeterpunten afgesproken en per direct geïmplementeerd.

De interne doelstelling van Vrienden van De Hoop is, dat het fondsenwervingspercentage maximaal 17,5% mag zijn. De ambitie is om een voortschrijdend gemiddelde over drie jaren van maximaal 15,5% te realiseren. Het maximale percentage voor beheer en administratiekosten is vastgesteld op 6% van de totale inkomsten.

BELANGHEBBENDEN

Vrienden van De Hoop onderscheidt hoofdzakelijk drie groepen belanghebbenden: donateurs & bidders, interne organisatie (bestuur, medewerkers, vrij-

willigers en werkervaringsdeelnemers) en de giftbestemmingen (organisaties die financiële bijdragen en/of andere steun van Vrienden van De Hoop ontvangen). Deze drie groepen benaderen wij op verschillende manieren.

Met donateurs & bidders wordt gecommuniceerd via het kwartaalmagazine HOOP, brieven, digitale nieuws- en gebedsbrieven en is er dagelijks contact per telefoon en email. Het streven is om op elke vraag, opmerking of klacht individueel te reageren, conform de vastgelegde klachtenprocedure van Vrienden van De Hoop.

Ook persoonlijke ontmoetingen met donateurs hebben prioriteit. Dit gebeurt in het bijzonder in kerken en gemeenten, tijdens ontvangsten en rondleidingen op Dorp De Hoop, tijdens de sponsorevenementen, op de Dag van Hoop en tijdens een speciale dankdag voor bidders.

Intern kent Vrienden van De Hoop een afdelingsoverleg (zeven keer per jaar), waar alle medewerkers aan deelnemen. Dit overleg heeft een interactief karakter en staat onder meer in het teken van 'elkaar bijpraten'. Medewerkers kunnen agendapunten voorstellen, met ideeën komen en er is veel ruimte voor vragen en opmerkingen. Voor persoonlijke op-

merkingen en gebed is vooral gelegenheid tijdens de weekopening en verder tijdens de dagelijkse dagopeningen. Jaarlijks vindt een teamdag plaats, waar medewerkers feedback en input kunnen geven over het huidige en komende jaarplan en activiteiten. De communicatie met vrijwilligers vindt vooral individueel plaats en daarnaast één maal per jaar tijdens de vrijwilligersavond. Elke werkervaringsdeelnemer wordt individueel begeleid door een medewerker. Vrijwilligers en werkervaringsdeelnemers participeren in de week- en dagopeningen.

RISICOMANAGEMENT

Driejaarlijks worden, als onderdeel van de totstandkoming van een nieuw driejarenplan, de belangrijkste risico's voor Vrienden van De Hoop in kaart gebracht en in de twee tussenliggende jaren bij de formulering van een nieuw jaarplan geëvalueerd en geactualiseerd.

Voor de periode 2016-2018 zijn de volgende risico's gedefinieerd, die bij de tussenevaluatie in 2016 nog steeds als valide en 'de lading dekkend' zijn beoordeeld:

1. De stijging van het aantal goede doelen (vooral kleine)
2. De positionering van Stichting De Hoop, De Hoop ggz en Vrienden van De Hoop
3. De bewerkelijkheid van machtigingen en het verdwijnen van de acceptgiro
4. De afnemende 'loyaliteit' aan goede doelen (toename ad hoc steun)
5. Ontwikkeling van eiland-cultuur door invoering team-structuur
6. Ineffectiviteit en inefficiëntie bij blijvende versnippering van activiteiten en verantwoordelijkheden
7. Waardevermindering vastgoed

Om de mogelijke impact van deze risico's op de bedrijfsvoering te minimaliseren zijn de volgende maatregelen genomen:

1. De stijging van het aantal (kleine) goede doelen - De stijgende populariteit van kleine goede doelen is al jaren gaande. Hoewel de impact daarvan op Vrienden van De Hoop niet is te meten, lijkt die impact gering, gezien de gemiddelde stijging van de baten uit eigen fondsenwerving over meerdere jaren (exclusief nalatenschappen en andere relatief grote incidentele donaties). Echter, het toenemende aantal sportieve fondsenwervende evenementen in Nederland lijkt wel een dempende werking te hebben op

Vooruitblik 2017-2018

IN 2015 ZIJN DE HOOFDLIJNEN STRATEGISCH MEERJARENPLAN VASTGESTELD VOOR 2016-2018.

(groei van) de opbrengsten van Cycle for Hope en Vrouwen lopen voor Vrouwen. Eén van de beleidsvoor-nemens ten aanzien van dit risico is verdere diversificatie van evenemen-ten binnen deze twee concepten.

2. De positionering van Stichting De Hoop, De Hoop ggz en Vrienden van De Hoop - Uit periodiek onderzoek blijkt dat de reputatie van De Hoop nog steeds hoog blijft. Respondenten maken daarbij geen onderscheid tus-sen de diverse aan De Hoop gelieerde stichtingen. In de communicatie en branding is er echter nog veel diver-siteit, die onduidelijkheid in de hand werkt. In 2016 is de stroomlijning van de positionering en branding van de diverse stichtingen voorbereid, die in 2017 zal worden geïmplementeerd.

3. De bewerkelijkheid van machtigingen en het verdwijnen van de acceptgiro - De inspanningen om donateurs te verzoeken om (bij voorkeur) op incasso-basis te geven dan wel via machtiging of periodieke overboeking worden gecontinueerd. Ook wordt de website toegankelijker gemaakt, ten einde online doneren te vergemak-kelijken. Bovendien vindt overleg met de ING Bank plaats over de invoering van het zogenoemde digitaal mach-tigen. Vrienden van De Hoop steunt de inspanningen van Goede Doelen Nederland om het afschaffen van de acceptgiro uit te stellen en deze ook na 1 januari 2019 te laten bestaan.

4. De afnemende ‘loyaliteit’ aan goede doelen (toename ad hoc steun) - Naast de verzoeken aan voormalige en po-tentiële donateurs om (bij voorkeur) op incasso-basis te geven, zal in de fondsenwerving in toenemende mate worden gefocust op concrete projec-ten. Ook zullen meer kortdurende ‘multi-channel’ fondsenwervingsac-ties worden ondernomen.

5. Ontwikkeling eiland-cultuur - Ter voorkoming van het ontstaan van een eiland-cultuur is er wekelijks overleg van de teamleiders, is er zeven keer per jaar een plenair afdelingsoverleg met alle collega’s en kantoorvrijwil-ligers, zijn er wekelijks en dagelijks gemeenschappelijke ‘geestelijke momenten’ en worden verjaardagen gezamenlijk gevierd.

6. Ineffectiviteit en inefficiëntie - Om de effectiviteit en efficiëntie te verbeteren zijn in 2014 vier teams gevormd, met elk specifieke terreinen van verant-wordelijkheid. Ook zijn taken waar mogelijk specifiek toebedeeld. Dit leidt tot meer ‘specialisatie’, focus, zicht op verbetermogelijkheden en minder onnodig overleg.

7. Waardevermindering vastgoed - Hoe-wel de woningmarkt zich lijkt te her-stellen, is dat voor de vastgoedmarkt minder het geval. Daarom laat Vrien-den van De Hoop elke drie jaar een nieuwe taxatie doen van de waarde van haar vastgoed om het risico van

een plotselinge onevenredige impact op het vermogen te minimaliseren. Recente taxaties laten een stabilisatie van de waarde van het vastgoed zien.

In 2016 is het negatieve effect van de ge-noemde risico’s op de operationele gang van zaken minimaal geweest. De meeste voornemens voor 2016 konden worden gerealiseerd. Wel zagen we impact op de financiële resultaten. Grotere incidentele donaties uit voorgaande jaren konden onvoldoende worden gecompenseerd met groei in structurele donaties of anderszins.

Op basis van tal van gesprekken, documenten en analyses, is een ‘corporate SWOT’ voor Vrienden van De Hoop opgesteld, die als volgt kan worden samengevat:

Sterkten	Zwakten
<ul style="list-style-type: none"> - Relevantie - Reputatie - Solide basis (intern en qua achterban) - Sterke speerpunten 	<ul style="list-style-type: none"> - Complexiteit en diversiteit - Onhelderheid in relaties - Onvoldoende groei - Interne inefficiëntie
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Gezamenlijkheid met De Hoop - Medewerkerspotentie - Optimaliseren - Innoveren 	<ul style="list-style-type: none"> - Interne eilandvorming - Consequenties ineffectiviteit en inef-ficiëntie - Uitblijven groei

Bij de tussenevaluatie in 2016 is vastge-steld dat deze SWOT nog steeds valide en ‘de lading dekkend’ is. In 2016 zijn er al wel veel maatregelen geïmplemen-teerd om ‘zwakten’ aan te pakken en daarmee ‘bedreigingen’ te verminderen.

STRATEGISCHE PRIORITEITEN

Ook de strategische prioriteiten die voor 2016-2018 zijn vastgesteld, blijven het juiste focus voor onze activiteiten.

- Maximaal twee of drie ‘Strategische Samenwerkingspartners’ met wie we streven naar een integrale benadering van in ieder geval communicatie/mar-keting/fondsenwerving en mogelijk ook t.a.v. het werken met vrijwilligers en de benadering van kerken. Eén van

deze samenwerkingspartners wordt De Hoop.

- Specifieke, concrete jaarplannen met ‘overige giftbestemmingen’, met daarin duidelijkheid over wat nodig is en waarom, afspraken over wie doet wat, wederzijdse verwachtingen en commitment, financiële afspraken, e.d..
- Innoveren & Inspireren: evalueren van ‘geestelijke momenten’ binnen Vrienden van De Hoop en die in com-binatie met De Hoop.
- Innoveren & Optimaliseren
 - Organisatiestructuur, bemensing, huisvesting

- Backoffice (algemeen relatiebeheer, inclusief welkomstproces)
- Fondsenwerving, waaronder: eve-nementen, offline/online commu-nicatie en de relaties met bedrijven/organisaties/kerken
- Ontwikkelen van vrijwilligersbe-leid. Dit gaan we samen met De Hoop doen, net als misschien het kerkenbeleid.

FINANCIËLE VOORUITZICHTEN

Ondanks de bij 2015 achterblijvende baten in 2016 blijft er naar verwach-ting (bescheiden) groeipotentie voor Vrienden van De Hoop. Vandaar dat in december 2015 een stijging werd begroot van de verwachte giften met jaarlijks € 250.000 vanaf 2017. De groei zal waarschijnlijk moeten worden gere-aliseerd op alle gebieden, omdat er niet één of enkele specifieke groeigebieden zijn te definiëren.

Gezien de financiële resultaten in 2016, is de begroting voor 2017 neerwaarts bijgesteld ten opzichte van de meer-jarenraming uit december 2015. De begrote kosten dalen echter minder dan de begrote inkomsten en financiële bij-dragen, omdat de continuïteit van de in 2016 behaalde resultaten moet worden gewaarborgd en omdat er ook in 2017 investeringen noodzakelijk zijn voor het behalen van de gewenste resultaten

in 2017 en daarna. Ook de begroting voor 2018 zal, mede afhankelijk van de financiële resultaten in 2017, naar verwachting neerwaarts worden bijgesteld ten opzichte van de oorspronkelijke meerjarenraming.

Naar verwachting zullen de personeelskosten in 2017 nogmaals stijgen ten opzichte van het voorgaande jaar vanwege met name capaciteitsuitbreiding in verband met Zakenvrienden en vermogensfondsen.

De fondsenwervingskosten zullen naar verwachting slechts relatief gering stijgen door kostprijsverhogingen en verdere optimalisaties. De organisatiekosten zullen met name stijgen vanwege de geplande vernieuwing van de website van Vrienden van De Hoop in 2017 en 2018.

De ambitie is om binnen enkele jaren weer een positief (netto) resultaat te kunnen boeken, maar wel met behoud van de flexibiliteit en prioriteit om relevante gift-

bestemmingen optimaal te ondersteunen. In voorkomende gevallen kan derhalve besloten worden een lager resultaat te accepteren vanwege hogere bijdragen aan giftbestemmingen. Dit binnen het gecontinueerde kader van verantwoorde solvabiliteit en liquiditeit. Vrienden van De Hoop streeft er in ieder geval naar om giften zo spoedig mogelijk in te zetten voor de doelstelling en voert actief beleid om het niveau van de bestemmingsfondsen substantieel te verlagen.

AANGEPASTE MEERJARENRAMING

Vanwege de resultaten in 2015 en 2016 is besloten de meerjarenraming neerwaarts bij te stellen. Voor 2017 is deze nu als volgt vastgesteld.

	Realisatie 2016	Begroting 2017	Raming 2017 (oorspronkelijk)	Raming 2018 (oorspronkelijk)
Baten				
Giften	€ 2.909.819	€ 3.220.000	€ 3.750.000	€ 4.000.000
Huren	€ 240.837	€ 230.000	€ 248.000	€ 250.000
Overige opbrengsten	€ 84.783	€ 50.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal Baten	€ 3.235.439	€ 3.500.000	€ 4.098.000	€ 4.350.000
Lasten				
Personeelskosten	€ 857.942	€ 950.000	€ 1.100.000	€ 1.100.000
Exploitatie Onroerend Goed*	€ 347.764	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000
Bijdragen	€ 1.784.050	€ 1.700.000	€ 2.014.000	€ 2.114.000
Communicatie	€ 368.954	€ 400.000	€ 450.000	€ 500.000
Organisatie kosten	€ 163.568	€ 200.000	€ 200.000	€ 250.000
Lasten totaal	€ 3.522.278	€ 3.600.000	€ 4.114.000	€ 4.314.000
Resultaat	-€ 286.839	-€ 100.000	-€ 16.000	€ 36.000

JAARPLAN 2017

De Hoofdpijnen Strategisch Meerjarenplan 2016-2018 zijn voor het eerste jaar gedetailleerd uitgewerkt in het jaarplan 2016. De meeste operationele plannen konden in 2016 worden gerealiseerd of in gang gezet. (Een gedetailleerd overzicht is opgenomen in het jaarplan 2017.) Daardoor ligt er nu een stevig fundament voor het optimaliseren en vernieuwen van de fondsenwerving.

De prioriteiten voor 2017 zijn als volgt samen te vatten:

- Het optimaliseren van de fondsenwerving, met name door:
 - Meer projectmatige en specifiekere

positionering van benodigde giften in alle vormen van fondsenwerving

- Actieve benadering van vermogensfondsen
- Inspireren en ondersteunen van kerken en particulieren bij lokale fondsenwervende acties
- Digitale fondsenwerving integraal te gaan ontwikkelen
- Specifieke aandacht voor zowel de eigen werving van teams, deelnemers, sponsors en partners voor Cycle for Hope en Vrouwen lopen voor Vrouwen, als de ondersteuning van de fondsenwerving door teams en deelnemers.

- Intensiveren en uitbreiden van relaties met Zakenvrienden en kerken (streven naar persoonlijker contact en brede betrokkenheid).
- Promoten van 'alternatieve' geefmethoden, zoals periodieke schenkingen, nalatenschappen en geven in natura.
- Voor iedere medewerker een Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) opstellen als vervolg op het medewerkerstevredenheidsonderzoek.

BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Na resultaatbestemming

Activa		<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Immateriële vaste activa			
Benodigd voor de bedrijfsvoering	6.1	43.443	61.693
Materiële vaste activa			
Benodigd voor de bedrijfsvoering	6.2	79.914	82.905
Direct in gebruik voor de doelstelling	6.3	4.868.206	4.986.297
		4.948.120	5.069.202
Financiële vaste activa			
Leningen verstrekt in het kader van de doelstelling	6.4	358.507	510.156
Voorraden			
Bedrijfsvoorraden	6.5	3.229	4.808
Vorderingen			
Debiteuren	6.6	14.234	27.901
Aflossingsverplichtingen leningen u/g	6.7	98.289	94.924
Overige vorderingen	6.8	85.627	27.290
Overlopende activa	6.9	46.162	48.863
		244.311	198.978
Liquide middelen			
Kas/Bank	6.10	869.460	1.386.628
Totaal		<u>6.467.070</u>	<u>7.231.465</u>

Passiva		<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Reserves en Fondsen			
Reserves			
Continuïteitsreserve	6.11	393.563	344.071
Bestemmingsreserve	6.12	2.657.619	2.770.930
		3.051.183	3.115.001
Fondsen			
Bestemmingsfondsen	6.13	135.806	358.827
		3.186.988	3.473.828
Voorzieningen			
Voorziening jubilea	6.14	10.845	3.034
Voorziening levensfasebudget	6.15	33.428	27.132
		44.273	30.166
Langlopende schulden			
Hypothecaire leningen	6.16	2.512.000	2.654.000
Rentedragende en renteloze leningen	6.17	214.551	233.551
		2.726.551	2.887.551
Kortlopende schulden			
Crediteuren	6.18	49.430	114.685
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	6.19	155.000	155.000
Belastingen en sociale premies	6.20	34.735	42.662
Overige schulden	6.21	270.093	527.573
		509.258	839.920
Totaal		<u>6.467.070</u>	<u>7.231.465</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016

		werkelijk 2016	begroting 2016	werkelijk 2015
Baten				
Baten uit eigen fondsenwerving	7.1	2.909.819	3.600.000	3.345.779
Overige baten en lasten	7.2	325.620	278.000	284.781
Som der baten		3.235.439	3.878.000	3.630.559
Lasten				
Besteed aan doelstellingen:				
Exploitatiekosten accommodaties opvangcentra van Stichting De Hoop en gelieerde instellingen	4	412.120	428.500	428.821
Bijdragen hulpverleningswerk waarvoor nog geen subsidie is verkregen	4	1.914.098	1.912.800	1.908.478
Voorlichtende activiteiten	4	494.599	540.000	597.736
Totaal besteed aan doelstellingen		2.820.817	2.881.300	2.935.034
Werving baten:				
Werving overige baten	4	55.027	5.000	0
Kosten eigen fondswerving				
(In)directe verwervingskosten	4	481.277	600.000	633.903
<i>in % van baten uit eigen fondsenwerving</i>		16,5%	16,7%	18,9%
Totaal besteed aan werving baten		536.304	605.000	633.902
Beheer en administratie:				
Kosten beheer en administratie	4	165.157	226.000	159.541
Som der lasten		3.522.278	3.712.300	3.728.478
Tekort (-) / Overschot		-286.839	165.700	-97.918

Het resultaat is als volgt verdeeld:

	2016	Begroting 2016	2015
- toevoeging aan continuïteitsreserve	49.492	-21.000	-101.091
- onttrekking aan bestemmingsreserve	-113.310	-54.700	-253.751
- toevoeging aan overige reserves	0	0	0
- onttrekking aan bestemmingsfondsen	-223.021	-90.000	256.924
	-286.839	-165.700	-97.918

KASSTROOMOVERZICHT (volgens de indirecte methode)
(in Euro's)

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaatverdeling:		
- toevoeging aan continuïteitsreserve	49.492	-101.091
- onttrekking aan bestemmingsreserve	-113.310	-253.751
- onttrekking aan bestemmingsfondsen	-223.021	256.924
	<u>-286.839</u>	<u>-97.918</u>
Aanpassingen voor:		
- afschrijving van materiële vaste activa	179.603	178.509
- afschrijving van immateriële vaste activa	18.249	13.890
- mutaties voorzieningen	14.107	-4.598
	<u>211.959</u>	<u>187.801</u>
Veranderingen in vlottende middelen:		
- vorderingen	-45.333	148.161
- mutaties in voorraden	1.580	1.238
- kortlopende schulden (exclusief schulden aan kredietinstellingen)	-330.662	302.608
	<u>-374.416</u>	<u>452.007</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	<u><u>-449.296</u></u>	<u><u>541.889</u></u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
- investeringen in materiële vaste activa	-58.522	-4.429
- investeringen in immateriële vaste activa	0	-13.078
- mutaties in financiële vaste activa	151.649	-16.069
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	<u><u>93.127</u></u>	<u><u>-33.576</u></u>

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
- nieuw opgenomen leningen	0	18.680
- aflossing langlopende schulden	-161.000	-155.000
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u><u>-161.000</u></u>	<u><u>-136.320</u></u>
Mutatie geldmiddelen	<u><u>-517.168</u></u>	<u><u>371.993</u></u>
De mutatie geldmiddelen, gespecificeerd per soort mutatie, ziet er als volgt uit:		
Liquide middelen		
- saldo per 1 januari	1.386.628	1.014.635
- saldo per 31 december	<u>869.460</u>	<u>1.386.628</u>
Mutatie	-517.168	371.993
Kortlopende schulden aan kredietinstellingen		
- saldo per 1 januari	0	0
- saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutatie	0	0
Mutatie geldmiddelen (inclusief kortlopende schulden aan kredietinstellingen)	<u><u>-517.168</u></u>	<u><u>371.993</u></u>

OVERZICHT LASTENVERDELING

(in Euro's)

	Doelstellingen						Werving		Beheer		Totaal 2016	Begroting 2016	Totaal 2015	
	A		B		C		Fondsenwerving		Werving overige baten	Beheer en administratie				
	Exploitatie accommodaties De Hoop		Bijdragen hulpverlening		Voorlichtende Activiteiten		Eigen activiteiten	Uitvoerings- kosten	Eigen activiteiten	Uitvoerings- kosten				
Lasten														
Salarissen en sociale lasten	7.3	0	17.461	36.922	0	0	292.366	0	279.303	55.027	95.762	776.841	875.000	734.301
Overige personeelskosten	7.4	0	16.562	0	16.562	0	15.763	0	15.652	0	16.562	81.101	106.500	135.367
Bijdragen	7.5	0	0	1.761.550	0	0	0	0	0	0	22.500	1.784.050	1.686.500	1.749.810
Huisvestingskosten	7.6	168.341	0	0	0	0	0	0	0	0	0	168.341	187.000	172.840
Afschrijvingskosten	7.7	179.423	0	0	0	0	0	0	0	0	0	179.423	190.000	178.330
Publiciteit en communicatie	7.8	0	0	68.732	0	149.560	0	150.662	0	0	0	368.954	428.000	563.946
Organisatiekosten	7.9	0	30.333	0	30.333	0	36.909	0	35.659	0	30.333	163.568	176.000	193.884
Totaal lasten		347.764	64.355	1.867.203	46.895	149.560	345.039	150.662	330.615	55.027	165.157	3.522.278	3.649.000	3.728.478

Bestedingen aan de doelstelling

Doelbestedingspercentage van de baten:

Totale bestedingen doelstelling A / totale baten	12,7%	11,0%	11,8%
Totale bestedingen doelstelling B / totale baten	59,2%	49,3%	52,6%
Totale bestedingen doelstelling C / totale baten	15,3%	13,9%	16,5%
Totale bestedingen / totale baten	87,2%	74,3%	80,8%

Doelbestedingspercentage van de lasten:

Totale bestedingen doelstelling A / totale lasten	11,7%	11,7%	11,5%
Totale bestedingen doelstelling B / totale lasten	54,3%	52,4%	51,2%
Totale bestedingen doelstelling C / totale lasten	14,0%	14,8%	16,0%
Totale bestedingen / totale lasten	80,1%	79,0%	78,7%

Totale bestedingen / baten uit eigen fondswerving

96,9% 80,0% 87,7%

Kosten beheer en administratie

Kosten beheer en administratie / totale baten	5,1%	5,8%	4,4%
---	------	------	------

Kosten fondsenwervende organisatie

Kosten eigen fondsenwerving / baten uit eigen fondsenwerving	16,5%	16,7%	18,9%
--	-------	-------	-------

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Grondslagen van waardering

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen.

Er wordt rekening gehouden met eventuele bijzondere waardeverminderingen. Onder de immateriële vaste activa wordt software opgenomen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde verminderd met de lineaire afschrijvingen, welke bepaald zijn aan de hand van de geschatte levensduur, rekening houdend met een residuwaarde.

Het onroerend goed dat betrokken is geweest bij de CTG-afwikkeling is in 2002 echter éénmalig gewaardeerd tegen het gemiddelde van de getaxeerde marktwaarde en executiewaarde per medio april 1999.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, rekening houdend met een voorziening voor oninbaarheid.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van de voorraden. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met eventuele incurantheid.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (nominale waarde) onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (nominale waarde). Indien niet anders vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat Stichting Vrienden van De Hoop ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen.

Bestemmingsreserve

Het bestuur van Stichting Vrienden van De Hoop heeft een deel van de reserves bestemd voor het financieren van de vaste activa en de voorraden. Deze beperking van de bestedingsmogelijkheid betreft geen formele verplichting. Het bestuur kan deze beperking opheffen.

Bestemmingsfondsen

Dit betreft fondsen ten behoeve van nog te realiseren of lopende projecten. Deze fondsen bestaan uit middelen waaraan de giftgever een specifieke bestemming/besteding heeft meegegeven.

Voorzieningen

Voor zover het onderhoud van het onroerend goed ten laste van de eigenaar komt, is een voorziening gevormd aan de hand van de begrote kosten.

Verder is voor personele kosten een voorziening gevormd voor in de toekomst uit te betalen jubileum-uitkeringen en het persoonlijk levensfasebudget. Deze voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de in december van het boekjaar geldende salarissen.

Stichting Vrienden van De Hoop heeft een toegezegde bijdrageregeling waardoor een actuariële berekening van de pensioenverplichting conform RJ 271 niet verplicht is.

Lang- en kortlopende schulden

Deze schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen en toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Baten uit eigen fondsenwerving

Giften en bijdragen worden als baten in de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben. Nalatenschappen worden verantwoord in het jaar dat de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De giften en bijdragen ten behoeve van door gelieerde instellingen uit te voeren projecten of door deze instellingen specifiek te maken kosten worden als bijdrage doorgegeven aan de betreffende instellingen. Bestemde giften en bijdragen voor nog te realiseren of lopende projecten worden door middel van de resultaatbestemming aan het betreffende bestemmingsfonds gedoteerd. De in het boekjaar gemaakte kosten c.q. gedane uitgaven inzake de lopende projecten worden onttrokken uit het betreffende bestemmingsfonds door middel van de resultaatbestemming.

Kostentoerekening

De criteria van de verdeling van de kosten over enerzijds doelstelling A tot en met C en anderzijds de fondsenwerving en beheer en administratie zijn als volgt:

- Alle aan de afdeling V&F toerekenbare uitvoeringskosten worden op basis van een uitgevoerde ureninschatting verdeeld over fondsenwervende en ledenwervende activiteiten. De kosten van de fondsenwervende activiteiten worden volledig toegerekend aan fondsenwerving. De kosten van de ledenwervende activiteiten worden op basis van een gewogen gemiddelde (fondswerfpercentage over alle bladen waar leden voor geworven worden) verdeeld over doelstelling C en fondswerving.
- Het salaris van de directeur wordt voor 75% toegerekend aan de kosten van beheer en administratie, voor 10% aan fondsenwerving, voor 10% aan ledenwerving en voorlichting en voor 5% aan de doelstelling exploitatie onroerend goed.
- Alle overige algemene en aan directie en administratie toerekenbare uitvoeringskosten worden evenredig verdeeld over de 3 doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie.
- De bijdrage aan St. De Hoop ten behoeve van de Financiële Administratie (=0.5 fte) wordt toegerekend aan de kosten van beheer en administratie.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016 (in Euro's)

Activa

Immateriële vaste activa

6.1 Benodigd voor de bedrijfsvoering

	Aanschaf- prijs	Afschrij- ving	Boek- waarde
Saldo per 1 januari 2016	82.527	20.835	61.693
Investeringen 2016	0	0	0
	82.527	20.835	61.693
Afschrijving 2016	0	18.249	18.249
	82.527	39.084	43.443
Volledig afgeschreven 2016	0	0	0
Saldo per 31 december 2016	82.527	39.084	43.443

De immateriële vaste activa betreft een investering in een relatiebeheersysteem dat met ingang van 2014 in gebruik is genomen. Daarnaast is in 2015 geïnvesteerd in een nieuwe fondsenwervingswebsite voor evenementen. Deze website is sinds 2016 volledig operationeel en wordt vanaf 1 januari 2016 afgeschreven.

Materiële vaste activa

6.2 Benodigd voor de bedrijfsvoering

	Aanschaf- prijs	Afschrij- ving	Boek- waarde
Saldo per 1 januari 2016	117.424	34.519	82.905
Investeringen 2016	0	0	0
	117.424	34.519	82.905
Afschrijving 2016	0	2.990	2.990
	117.424	37.509	79.914
Volledig afgeschreven 2016	-28.222	-28.222	0
Saldo per 31 december 2016	89.202	9.287	79.914

6.3 Direct in gebruik voor de doelstelling

	Aanschaf- prijs	Afschrij- ving	Boek- waarde
Saldo per 1 januari 2016	6.955.556	1.969.259	4.986.297
Investeringen 2016	58.522	0	58.522
Desinvesteringen 2016	0	0	0
	7.014.078	1.969.259	5.044.819
Afschrijving 2016	0	176.613	176.613
	7.014.078	2.145.872	4.868.206
Volledig afgeschreven 2016	28.222	28.222	0
Saldo per 31 december 2016	7.042.300	2.174.094	4.868.206
Materiële vaste activa per 31 december 2016	7.131.502	2.183.381	4.948.120

De materiële vaste activa zijn onderverdeeld in onroerend goed, verbouwingen en installaties en inrichting en inventaris.

De afschrijving van het onroerend goed bedraagt 3% van de aanschafprijs verminderd met de waarde van de grond. De afschrijving op de verbouwingen en installaties bedraagt 3 of 5% van de aanschafprijs. De afschrijving op inrichting en inventaris bedraagt 20% van de aanschafprijs. De afschrijvingen worden naar tijdsgelang toegepast. De specificatie van de materiële vaste activa is opgenomen in bijlage 1.

De panden zijn verzekerd tegen brandschade voor een herbouwwaarde tot een totaalbedrag per 1 januari 2017 van € 13.190.000.

Financiële vaste activa

		<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
6.4 Leningen verstrekt in het kader van de doelstelling			
Verstrekt zijn leningen aan:			
Stichting Werkvisie De Hoop	6.4.1	142.875	179.375
Stichting Krusada	6.4.2	89.708	180.000
Stichting Yubia Bendita	6.4.3	142.217	142.217
DHM Industrial Services B.V.	6.4.4	75.923	100.781
Particulier	6.4.5	<u>50.000</u>	<u>50.000</u>
		500.724	652.373
Af: voorziening leningen Stichting Yubia Bendita		<u>-142.217</u>	<u>-142.217</u>
Saldo per 31 december		<u>358.507</u>	<u>510.156</u>

De specificatie van de leningen is opgenomen in bijlage 2.

		<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
6.4.1 Stichting Werkvisie de Hoop			
Saldo per 1 januari		194.125	208.875
Afgelost		<u>-14.750</u>	<u>-14.750</u>
Saldo per 31 december		179.375	194.125
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar		<u>36.500</u>	<u>14.750</u>
Saldo langlopende schuld		<u>142.875</u>	<u>179.375</u>
Rente		<u>8.673</u>	<u>9.394</u>
6.4.2 Stichting Krusada			
Saldo per 1 januari		257.879	270.900
Afgelost		<u>-123.171</u>	<u>-13.021</u>
Saldo per 31 december		134.708	257.879
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar		<u>45.000</u>	<u>77.879</u>
Saldo langlopende schuld		<u>89.708</u>	<u>180.000</u>
Rente		<u>13.280</u>	<u>14.400</u>

6.4.3 Stichting Yubia Bendita

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Saldo per 1 januari	142.217	142.217
Aflossing	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo per 31 december	<u>142.217</u>	<u>142.217</u>

Deze renteloze lening dient ter financiering van de overname van de financiële verplichtingen van Stichting Yubia Bendita aan de heer R. Bakhuis. Er zijn geen zekerheden verstrekt. Stichting Vrienden van De Hoop dient in te stemmen met de begroting. De lening is verstrekt omdat het hulpverleningswerk dat is verbonden aan deze stichting in gevaar kwam.

Er is gekozen voor een lening en niet voor een gift, om de verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij Stichting Yubia Bendita te laten liggen. In 2005 is er, op basis van dezelfde voorwaarden een kleine lening bijgekomen ter financiering van investeringen in elektrische voorzieningen. Aangezien er begonnen is met aflossen zonder vast aflossingsschema en de aflossingen afhankelijk zijn van de ruimte in de begroting, is voor de gehele lening een voorziening getroffen.

6.4.4 DHM Industrial Services B.V.

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Saldo per 1 januari	103.076	105.881
Aflossing	<u>-10.364</u>	<u>-2.805</u>
Saldo per 31 december	92.712	103.076
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	<u>16.789</u>	<u>2.295</u>
Saldo langlopende schuld	<u>75.923</u>	<u>100.781</u>
Rente	<u>5.236</u>	<u>5.590</u>

Per 1 januari 2013 heeft DHM Industrial Services de activiteiten van De Hoop Metaal, onderdeel van Stichting Werkvisie De Hoop overgenomen. Hierbij zijn door Stichting Vrienden van De Hoop twee leningen verstrekt van € 70.000 resp. € 38.000. Eerstgenoemde lening betreft een achtergestelde lening, de tweede lening betreft een hypothecaire lening.

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
6.4.5 Particulier		
Saldo per 1 januari	50.000	50.000
Aflossing	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo per 31 december	50.000	50.000
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo langlopende schuld	<u>50.000</u>	<u>50.000</u>
Rente	<u>1.869</u>	<u>3.306</u>

Lening is in 2014 ontstaan uit de nalatenschap van mw H. Hofman. De lening eindigt op 30 juni 2032. De schuldenaar is niet verplicht om tussentijds op de lening af te lossen maar dit is wel toegestaan.

Over het saldo van de lening is een rente verschuldigd van 3,45%.

Vorraden

6.5 Voorraad goederen	<u>3.229</u>	<u>4.808</u>
-----------------------	--------------	--------------

Vorderingen**6.6 Debiteuren**

Debiteuren per 31 december	14.234	27.901
Af: voorziening	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>14.234</u>	<u>27.901</u>

6.7 Aflossingsverplichtingen leningen u/g

	<u>98.289</u>	<u>94.924</u>
--	---------------	---------------

6.8 Overige vorderingen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Rente spaarrekeningen	1.008	871
Airmiles	974	974
Nog te ontvangen nalatenschappen	30.138	17.971
RC Stichting Family Care	6.840	0
RC Stichting Krusada	44.835	0
RC Stichting De Hoop Werkvisie	0	464
Rente leningen	0	1.437
Overigen	<u>1.832</u>	<u>5.573</u>
	<u>85.627</u>	<u>27.290</u>

6.9 Overlopende activa

Waarborgsom T.P.G.	27.955	27.955
Vooruitbetaalde kosten	<u>18.207</u>	<u>20.908</u>
	<u>46.162</u>	<u>48.863</u>

Liquide middelen**6.10 Kas/Bank**

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
ING Bank		
ING: rekeningnummer 38.38.38	*	109.736
ING: rekeningnummer 35.04.700	4.203	505
Chris: Postbank rekeningnummer 3112	14.830	10.269
CPC: Postbank rekeningnummer 45.66.84	4.637	12.172
ING-bank: rekeningnummer 68.68.68.889	*	192.621
ING-bank: rekeningnummer 65.30.31.440	0	500.000
ING-bank: rekeningnummer 65.05.87.995	3.200	5.510
ING-bank: Vermogen spaarrekening 608.55.86.272	500.000	0
Hebron: ING-bank: rekeningnummer 66.96.18.136	6.329	4.816
Krusada: ING-bank: rekeningnummer 66.94.13.682	5.553	7.714
Horeb: ING-bank: rekeningnummer 66.91.45.319	5.904	15.043
Sta op Zorg: ING-bank: rekeningnummer 65.33.77.371	8.630	3.755
Family Care: ING 1609147	<u>13.815</u>	<u>30.532</u>
	<u>869.460</u>	<u>1.386.628</u>
Totaal Kas/Bank/Giro	<u>869.460</u>	<u>1.386.628</u>

In 2016 is de bestaande rekening-courantkrediet verlaagd van € 750.000 naar € 250.000 op rekening 68.68.68.889. De zekerheden staan vermeld bij de toelichting op de langlopende schulden. De rekeningen die zijn gemarkeerd met * waren tot en met 2015 opgenomen in een Fiat- en rentecompensabel stelsel. Als zekerheid voor de bij de ING afgesloten lening 65.46.54.131 was tot en met 2015 een bedrag van € 500.000 geblokkeerd op rekening 65.30.31.440.

Passiva

Reserves en Fondsen

RESERVES

		<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
6.11 Continuïteitsreserve	6.11.1	393.563	344.071
6.12 Bestemmingsreserves	6.12.1	<u>2.657.619</u>	<u>2.770.930</u>
		<u>3.051.183</u>	<u>3.115.001</u>

6.11.1 Continuïteitsreserve

Saldo per 1 januari		344.071	445.162
Dotatie uit resultaatbestemming		<u>49.492</u>	<u>-101.091</u>
Saldo per 31 december		<u>393.563</u>	<u>344.071</u>

De continuïteitsreserve wordt gevormd op basis van een half jaar van de uitvoeringskosten en de kosten beheer en administratie.

6.12.1 Bestemmingsreserves

Reserve financiering activa:

Reserve materiële vaste activa	6.12.1.1	160.634	168.943
Reserve financiering overige vaste activa	6.12.1.2	2.496.985	2.601.986
Reserve instandhouding Concern De Hoop	6.12.1.3	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo per 31 december		<u>2.657.619</u>	<u>2.770.930</u>

6.12.1.1 Reserve materiële vaste activa

Saldo per 1 januari		168.943	177.252
Dotatie/onttrekking		<u>-8.309</u>	<u>-8.309</u>
Saldo per 31 december		<u>160.634</u>	<u>168.943</u>

6.12.1.1.1 Reserve materiële vaste activa - Hofje De Hoop

Saldo per 1 januari	23.252	24.396
Dotatie/onttrekking	<u>-1.143</u>	<u>-1.144</u>
Saldo per 31 december	<u>22.109</u>	<u>23.252</u>

6.12.1.1.2 Reserve materiële vaste activa - Spuiweg 73-75

Saldo per 1 januari	93.946	98.566
Dotatie/onttrekking	<u>-4.620</u>	<u>-4.620</u>
Saldo per 31 december	<u>89.326</u>	<u>93.946</u>

6.12.1.1.3 Reserve materiële vaste activa - Spuiweg 158-160

Saldo per 1 januari	51.744	54.289
Dotatie/onttrekking	<u>-2.545</u>	<u>-2.545</u>
Saldo per 31 december	<u>49.199</u>	<u>51.744</u>

6.12.1.2 Reserve financiering overige vaste activa

Saldo per 1 januari	2.601.986	2.616.608
Dotatie/onttrekking	<u>-105.002</u>	<u>-14.622</u>
Saldo per 31 december	<u>2.496.985</u>	<u>2.601.986</u>

6.12.1.3 Reserve instandhouding Concern De Hoop

Saldo per 1 januari	0	230.821
Dotatie/onttrekking	<u>0</u>	<u>-230.821</u>
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

De reserve instandhouding Concern De Hoop is destijds gevormd om de mogelijkheid tot ondersteuning van het Concern De Hoop op lange termijn te waarborgen.

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
FONDSEN		
6.13 Bestemmingsfondsen		
Saldo per 1 januari	358.827	101.903
Ontvangen	1.433.041	1.452.212
Besteed	<u>-1.656.063</u>	<u>-1.195.288</u>
Saldo per 31 december	<u>135.806</u>	<u>358.827</u>

Dit betreft giften en bijdragen welke ten gevolge van de door de giftgevers aangegeven bestemming aangewend dienen te worden voor investeringen of (nog) niet door de stichting uitgevoerde projecten. In bijlage 3 zijn de onttrekkingen uit de bestemmingsfondsen gespecificeerd per bijdrage.

Voorzieningen

6.14 Voorziening jubilea

	<u>Stand per 1-1-2016</u>	<u>Dotatie 2016</u>	<u>Onttrekking 2016</u>	<u>Stand per 31-12-2016</u>
Voorziening jubilea	3.034	7.811	0	10.845

Deze voorziening is opgenomen om de toekomstige kosten voor jubilerende werknemers te spreiden.

6.15 Levensfasebudget

	<u>Stand per 1-1-2016</u>	<u>Dotatie 2016</u>	<u>Onttrekking 2016</u>	<u>Stand per 31-12-2016</u>
Voorziening levensfasebudget	27.132	6.296	0	33.428

Langlopende schulden

6.16 Hypothecaire leningen

		<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
Leningen ING	6.16.1	1.744.000	1.828.000
Leningen PDKN	6.16.2	600.000	630.000
Leningen SKG	6.16.3	<u>310.000</u>	<u>338.000</u>
		<u>2.654.000</u>	<u>2.796.000</u>

Af: aflossingsverplichtingen ING	84.000	84.000
Af: aflossingsverplichtingen PDKN	30.000	30.000
Af: aflossingsverplichtingen SKG	28.000	28.000

Saldo hypothecaire leningen

	<u>2.512.000</u>	<u>2.654.000</u>
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.)	142.000	142.000
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.)	2.512.000	2.654.000
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	1.944.000	2.086.000

6.16.1 Leningen ING

	<u>Stand per 1-1-2016</u>	<u>Verstreking 2016</u>	<u>Aflossing 2016</u>	<u>Stand per 31-12-2016</u>
ING 65.46.54.131	1.828.000	0	84.000	1.744.000
	<u>1.828.000</u>	<u>0</u>	<u>84.000</u>	<u>1.744.000</u>

Lening ING 65.45.54.131

Deze ING-lening met een hoofdsom van € 2.500.000 is in 2007 opgenomen ter financiering van het Media- en Congressentrum van Stichting Vrienden van De Hoop. De rente bedraagt 5,51% met een rentevastperiode van tien jaar tot 1 november 2017. Vanaf 1 februari 2008 wordt er per kwartaal € 21.000 afgelost.

De lening heeft een looptijd van 30 jaar.

Door Stichting Vrienden van De Hoop zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- een eerste hypotheek à €375.000 op het woonhuis Spuiweg 158-160 en het woonhuis Spuiweg 73-73A, beide te Dordrecht, en het winkelpand Spuiweg 75, ook te Dordrecht;
- een eerste hypotheek à €2.500.000 op het pand Provincialeweg 122 te Dordrecht.

6.16.2 Leningen Protestants Diakonaal Krediet Nederland

	Stand per 1-1-2016	Verstreking 2016	Aflossing 2016	Stand per 31-12-2016
PDKN 71.71.70.0100	420.000	0	20.000	400.000
PDKN 71.71.70.0119	210.000	0	10.000	200.000
	<u>630.000</u>	<u>0</u>	<u>30.000</u>	<u>600.000</u>

PDKN 71.71.70.0100

Deze lening met een hoofdsom van € 500.000 is in 2010 afgesloten ter financiering van het pand voor werkervaring aan de Sikkelsestraat 5. De rente bedraagt 2,75% en de looptijd 25 jaar. De rentevastperiode is 10 jaar en eindigt op 1 januari 2020. Vanaf 1 januari 2012 wordt er € 20.000 per jaar afgelost.

PDKN 71.71.70.0119

Deze lening met een hoofdsom van € 250.000 is in 2010 afgesloten ter financiering van het pand voor werkervaring aan de Sikkelsestraat 5. De rente bedraagt 2,75% en de looptijd 25 jaar. De rentevastperiode is 10 jaar en eindigt op 1 januari 2020. Vanaf 1 januari 2012 wordt er €10.000 per jaar afgelost.

6.16.3 Leningen Stichting Kerkelijk Geldbeheer

	Stand per 1-1-2016	Verstreking 2016	Aflossing 2016	Stand per 31-12-2016
SKG 53.53.50.5050	338.000	0	28.000	310.000
	<u>338.000</u>	<u>0</u>	<u>28.000</u>	<u>310.000</u>

SKG 53.53.50.5050

Deze lening met een hoofdsom van € 700.000 is in 2010 afgesloten ter financiering van het pand voor werkervaring aan de Sikkelsestraat 5. De rente bedraagt 5,00% en de looptijd 25 jaar. De rentevastperiode is 10 jaar en eindigt op 1 januari 2020. Vanaf 1 januari 2012 wordt er € 28.000 per jaar afgelost.

Na herfinanciering door de PDKN is in 2010 boetevrij een bedrag van € 250.000 afgelost.

6.17 Rentedragende en renteloze leningen

		31-12-2016	31-12-2015
Rentedragende leningen	6.17.1	199.190	212.190
Renteloze leningen	6.17.2	28.361	34.361
		<u>227.551</u>	<u>246.551</u>
Af: aflossingsverplichtingen		13.000	13.000
Saldo langlopende renteloze en rentedragende leningen		<u>214.551</u>	<u>233.551</u>

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.)	13.000	13.000
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.)	214.551	233.551
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	171.688	213.938

6.17.1 Rentedragende leningen

	Stand per 1-1-2016	Verstreking 2016	Aflossing 2016	Stand per 31-12-2016
Gemeente Nijkerk	22.689	0	0	22.689
Kodamb	42.250	0	13.000	29.250
B.J. Klop Holding b.v.	147.251	0	0	147.251
	<u>212.190</u>	<u>0</u>	<u>13.000</u>	<u>199.190</u>

Gemeente Nijkerk

Deze lening met een hoofdsom van € 22.689 is in 1998 verstrekt. De rente bedraagt 2% en de looptijd 5 jaar. In 2004 en 2010 is deze lening verlengd. De rente bedraagt eveneens 2% en de looptijd 5 jaar.

Kodamb

Deze lening met een hoofdsom van € 130.000 is in 2009 verstrekt. De rente bedraagt 2% en de looptijd is 10 jaar. De aflossing geschiedt in 120 termijnen. De eerste aflossing vond plaats per 1 april 2009.

B.J. Klop Holding B.V.

Deze lening is verstrekt voor een bedrag van maximaal € 180.000 t.b.v. de realisatie van een werkervaringsloods bij Stichting Krusada op Bonaire. In 2014 is voor een bedrag van € 150.000 m.b.t. deze lening opgenomen. De rente bedraagt 8% voor een periode van maximaal acht jaar waarna het percentage herzien kan worden. De lening loopt maximaal 10 jaar en wordt vooralsnog afgelost in 84 maandtermijnen.

6.17.2 Renteloze leningen

	Stand per 1-1-2016	Verstreking 2016	Aflossing 2016	Stand per 31-12-2016
Leningen onbepaalde tijd	14.748	0	0	14.748
Leningen bepaalde tijd	19.613	0	6.000	13.613
	<u>34.361</u>	<u>0</u>	<u>6.000</u>	<u>28.361</u>

Kortlopende schulden**6.18 Crediteuren**

	31-12-2016	31-12-2015
Crediteuren per 31 december	<u>49.430</u>	<u>114.685</u>

6.19 Aflossingsverplichtingen langlopende schulden

	31-12-2016	31-12-2015
Aflossingsverplichtingen ING	84.000	84.000
Aflossingsverplichtingen SKG	28.000	28.000
Aflossingsverplichtingen PDKN	30.000	30.000
Aflossingsverplichtingen rentedragende en renteloze leningen	<u>13.000</u>	<u>13.000</u>
	<u>155.000</u>	<u>155.000</u>

6.20 Belastingen en sociale premies

Loonbelasting	6.20.1	38.417	40.677
Pensioenfonds	6.20.2	-2.660	1.929
Omzetbelasting	6.20.3	<u>-1.022</u>	<u>56</u>
		<u>34.735</u>	<u>42.662</u>

6.20.1 Loonheffing

Aangifte 4e kwartaal	<u>38.417</u>	<u>40.677</u>
	<u>38.417</u>	<u>40.677</u>

6.20.2 Pensioenfonds

Eindafrekening	<u>-2.660</u>	<u>1.929</u>
	-2.660	1.929

6.20.3 Omzetbelasting

BTW aangifte 4e kwartaal	<u>-1.022</u>	<u>56</u>
	<u>-1.022</u>	<u>56</u>

6.21 Overige schulden

Bankkosten	3.336	4.005
Accountantskosten	5.922	7.461
Rente ING-bank	16.016	16.833
Rente PDKN	8.250	8.663
Rente SKG	7.750	8.450
Reservering vakantiegeld/vakantierecht	40.614	30.845
Nog te betalen nettoloon	864	903
Waarborgsommen huurders	3.333	3.333
Bijdragen	69.211	421.369
RC - St. De Hoop	9.476	7.171
Diversen	<u>105.321</u>	<u>18.541</u>
	<u>270.093</u>	<u>527.573</u>

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016

		2016	Begroting 2016	2015
Baten				
7.1 Baten uit eigen fondsenwerving				
Donaties, giften en schenkingen		2.719.288	3.500.000	3.127.719
Sponsoring en deelnemersbijdragen		52.000	100.000	71.246
Nalatenschappen		138.369	0	148.428
		<u>2.909.657</u>	<u>3.600.000</u>	<u>3.347.393</u>
Bij: Resultaat verkoop artikelen				
Netto-omzet		414	0	1.878
Kostprijs		-252	0	-3.492
Resultaat verkoop artikelen		162	0	-1.614
Totaal baten uit eigen fondswerving		<u>2.909.819</u>	<u>3.600.000</u>	<u>3.345.779</u>
7.2 Overige baten en lasten				
Opbrengst exploitatie onroerend goed	7.2.1	240.837	246.000	247.136
Opbrengst subsidies	7.2.2	20.500	0	0
Resultaat rentebaten en -lasten	7.2.3	31.355	32.000	37.078
Overige opbrengsten	7.2.4	32.928	0	567
		<u>325.620</u>	<u>278.000</u>	<u>284.781</u>
7.2.1 Opbrengst exploitatie onroerend goed				
Huren		240.837	246.000	247.136
		<u>240.837</u>	<u>246.000</u>	<u>247.136</u>
7.2.2 Opbrengst subsidies				
Gemeenten		500	0	0
Overige subsidies		20.000	0	0
		<u>20.500</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

7.2.3 Rentebaten en -lasten

Rentebaten

	2016	Begroting 2016	2015
Leningen u/g	29.058	24.000	32.690
Overige rentebaten	2.297	8.000	4.388
	<u>31.355</u>	<u>32.000</u>	<u>37.078</u>

Rentelasten

	2016	Begroting 2016	2015
Rekening-courant banken	0	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

7.2.3 Resultaat rentebaten en -lasten

	2016	Begroting 2016	2015
	<u>31.355</u>	<u>32.000</u>	<u>37.078</u>

7.2.4 Overige opbrengsten

	2016	Begroting 2016	2015
Diverse opbrengsten	32.928	0	567
	<u>32.928</u>	<u>0</u>	<u>567</u>

		<u>2016</u>	<u>Begroting 2016</u>	<u>2015</u>
Lasten				
7.3 Salarissen en sociale lasten				
Salarissen	7.3.1	626.408	700.000	596.705
Sociale lasten en premies	7.3.2	150.433	175.000	137.596
		<u>776.841</u>	<u>875.000</u>	<u>734.301</u>
<i>Gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's)</i>		15		15
7.3.1 Salarissen				
Salarissen (inclusief vakantietoelage)		626.408	700.000	596.705
Doorberekende salariskosten		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
		<u>626.408</u>	<u>700.000</u>	<u>596.705</u>
7.3.2 Sociale lasten en premies				
Sociale lasten		97.774	121.000	84.520
Pensioenpremies		<u>52.659</u>	<u>54.000</u>	<u>53.076</u>
		<u>150.433</u>	<u>175.000</u>	<u>137.596</u>
7.4 Overige personeelskosten				
Kosten werving en selectie		30	0	30
Opleiding en vorming		236	7.500	2.903
Preventieve gezondheidszorg		994	1.000	937
Reiskosten woon-werk		11.128	15.000	15.927
Overige personeelskosten		<u>68.713</u>	<u>83.000</u>	<u>115.570</u>
		<u>81.101</u>	<u>106.500</u>	<u>135.367</u>

De post "overige personeelskosten" is inclusief de inhuur van een projectmanager voor de fondsenwervende evenementen en de tijdelijke versterking met een externe medewerker voor database-beheer.

Specificatie directiebeloning

Het salaris van de directeur van Vrienden van De Hoop volgt de cao van de geestelijke gezondheidszorg.

	<u>A.T. Pothof</u>	
Dienstverband		
Aard (looptijd)	bepaald	
uren	40	
part-time percentage	1,11	
periode	01/01 - 31/12	
Bezoldiging		
Jaarinkomen	Totaal	<i>Totaal per fte</i>
bruto loon	73.070	65.763
vakantiegeld	5.351	4.815
eindejaarsuitkering	<u>5.885</u>	<u>5.296</u>
Totaal jaarinkomen	84.305	75.875
Werkgeversbijdrage sociale lasten		
	9.624	
Belastbare vergoedingen en bijtellingen	0	
Werkgeversbijdrage pensioenpremies	8.151	
Overige beloningen op termijn	<u>0</u>	
Totaal kosten 2016	102.080	
<i>Totaal kosten 2015</i>	<i>105.944</i>	

In haar adviesregeling beloning directeuren van goede doelen stelt GDN (Vereniging Goede Doelen Nederland) dat de hoogte van de beloning van directeuren in verband dient te staan met de voor de functie benodigde kennis en kunde, probleembehandeling en verantwoordelijkheid.

In haar adviesregeling biedt GDN een model waarmee de individuele zwaarte van directiefuncties van fondswervende instellingen uitgedrukt in een zogenaamde Basis Score voor Directiefuncties (BSD) bepaald kan worden. In dit model wordt de directeur van Vrienden van De Hoop ingeschaald in groep G. Het door GDN voor deze functiegroep als norm gestelde maximaal jaarinkomen is € 102.470.

Met het oog op de verantwoording van de stichting aan de maatschappij en met name onze donateurs, is het beleid van stichting Vrienden van De Hoop het salaris van de directeur tenminste altijd één schaal onder de vastgestelde functiegroep in te schalen.

Het maximaal jaarinkomen van de directeur is daarmee vast te stellen op € 91.871 (functiegroep F) per fte. Het werkelijk betaalde jaarinkomen over 2016 is met € 75.875 per fte conform deze norm.

	2016	Begroting 2016	2015
7.5 Bijdragen hulpverleningswerk			
De Hoop	794.490	732.500	681.927
Horeb	83.077	100.000	126.060
Chris	444.823	485.000	240.000
CPC	52.961	54.000	51.538
De Ommekeer	0	0	641
Sta op Zorg	78.462	85.000	78.462
Encelia	60.976	55.000	76.314
Krusada	63.524	20.000	52.709
Stay Clean	30.000	30.000	25.385
De Brug	20.000	20.000	20.000
Family Care	0	0	245.461
Terwille	62.099	0	64.621
Voedselbank	20.000	20.000	20.000
Vrijwilligers	48.589	75.000	60.715
Overig	25.050	10.000	5.976
	<u>1.784.050</u>	<u>1.686.500</u>	<u>1.749.810</u>

Zie bijlage 3 voor een specificatie van de bijdragen en de bestemmingsfondsen.

7.6 Huisvestingskosten

Onderhoud gebouwen	634	20.000	150
Onderhoud installaties	7.379	5.000	5.821
Verzekeringen en belastingen	12.892	15.000	15.571
Rentelasten financiering onroerend goed	142.751	142.000	150.593
Overige huisvestingskosten	4.686	5.000	705
	<u>168.341</u>	<u>187.000</u>	<u>172.840</u>

7.7 Afschrijvingskosten

Afschrijvingen panden	126.621	136.700	126.621
Afschrijvingen verbouwingen en installaties	27.275	25.000	26.050
Afschrijvingen inrichting en inventaris	17.218	20.000	17.350
Afschrijvingen herwaardering	8.309	8.300	8.309
	<u>179.423</u>	<u>190.000</u>	<u>178.330</u>

7.8 Publiciteit en communicatie

40 jaar De Hoop	0	0	61.706
De Hoop Nieuws	124.966	120.000	152.248
Informatiebulletins	73.961	100.000	61.027
Voorlichting Krusada/Encelia/Horeb/Chris/CPC/Terwille	22.269	10.000	133.813
Werving en behoud donateurs	22.280	51.000	37.175
Cycle for Hope	106.998	120.000	103.892
Afschrijvingen t.b.v. fondswervende activiteiten	18.429	17.000	14.070
Overige kosten voorlichtende activiteiten	50	10.000	16
	<u>368.954</u>	<u>428.000</u>	<u>563.946</u>

7.9 Organisatiekosten

Accountants- en advieskosten	9.043	11.000	9.785
Honoraria deskundigen	3.388	2.500	5.564
Bijdragen en contributies	22.586	17.500	23.263
Vakliteratuur	10	0	30
Bestuurlijke en representatieve kosten	4.360	2.500	3.532
Reis- en verblijfkosten	22.735	22.500	22.010
Bankkosten	14.484	15.000	18.245
Verzekeringen	252	4.000	250
Kosten salarisverwerking	1.210	4.000	4.295
Kantoorbenodigdheden en -apparatuur	79.318	87.000	99.303
Overige organisatiekosten	6.183	10.000	7.609
	<u>163.568</u>	<u>176.000</u>	<u>193.884</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Vrienden van de Hoop

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Vrienden van de Hoop te Dordrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Vrienden van de Hoop per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016 (met een balanstotaal van € 6.467.070);
2. de staat van baten en lasten over 2016 (met een resultaat van € 286.839 tekort); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Vrienden van de Hoop zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Sliedrecht, 26 juni 2017.

WITH accountants B.V.
P. Alblas RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2016 van Stichting Vrienden van de Hoop

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

VASTSTELLING JAARREKENING

Het bestuur van Stichting Vrienden van De Hoop te Dordrecht heeft de jaarrekening over 2016 vastgesteld in zijn vergadering d.d. 17 mei 2017.

C.M. Kloet
voorzitter

Y. Starreved
Lid

BIJLAGE 1

SPECIFICATIE MATERIËLE VASTE ACTIVA PER 31 DECEMBER 2016 (in Euro's)

	Aanschaf- prijs	Boek- waarde 31-12-2015	afschr. 2016	invest./ desinvest.	Boek- waarde 31-12-2016
Bedrijfsmiddelen					
<u>Onroerend goed</u>					
Verbouwingen opslagloods V&F	6.175	3.583	180	0	3.403
Media- en Congrescentrum (deel BM)	83.027	79.321	2.810	0	76.511
Totaal	89.202	82.905	2.990	0	79.914
Totaal bedrijfsmiddelen	89.202	82.905	2.990	0	79.914
Direct in gebruik voor doelstellingen					
<u>Onroerend goed</u>					
Spuiweg 73-75:					
- grond en panden	99.832	51.479	2.069	0	49.410
- verbouwingen en installaties	216.360	190.334	6.560	0	183.773
- herwaardering	153.432	93.945	4.620	0	89.325
Spuiweg 73-75:	469.624	335.758	13.250	0	322.509
Spuiweg 106-110:					
- grond en panden	91.516	53.298	1.901	0	51.398
- verbouwingen en installaties	276.222	51.462	3.758	0	47.705
Spuiweg 106-110:	367.738	104.761	5.658	0	99.102
Spuiweg 158-160:					
- grond en panden	38.571	23.761	537	0	23.224
- verbouwingen en installaties	88.761	53.734	2.883	0	50.852
- herwaardering	84.509	51.744	2.545	0	49.200
Spuiweg 158-160:	211.842	129.240	5.964	0	123.275
Hofje De Hoop 1-4:					
- grond en panden	389.949	251.330	10.432	0	240.898
- verbouwingen en installaties	72.404	44.332	2.180	0	42.152
- herwaardering	37.977	23.253	1.144	0	22.109
Hofje De Hoop 1-4:	500.330	318.916	13.756	0	305.160
Albert Cuypsingel 349:					
- grond en panden	138.403	55.157	3.554	0	51.603
- verbouwingen en installaties	207.462	176.824	6.307	0	170.518
Albert Cuypsingel 349:	345.865	231.981	9.860	0	222.121
Sikkelstraat 5-7:					
- grond en panden	1.298.500	1.218.263	13.755	0	1.204.508
- verbouwingen en installaties	8.961	8.177	269	0	7.908
Sikkelstraat 5-7:	1.307.461	1.226.439	14.024	0	1.212.416

	Aanschaf- prijs	Boek- waarde 31-12-2015	afschr. 2016	invest./ desinvest.	Boek- waarde 31-12-2016
Opslagloods:					
- verbouwingen en installaties	2.646	1.535	77	0	1.458
Opslagloods:	2.646	1.535	77	0	1.458
Media- en Congrescentrum:					
- grond en panden	3.648.557	2.581.931	91.564	0	2.490.367
- verbouwingen en installaties	77.014	33.167	5.242	32.791	60.716
Media- en Congrescentrum:	3.725.571	2.615.099	96.806	32.791	2.551.084
Totaal onroerend goed	6.931.076	4.963.729	159.395	32.791	4.837.125
<u>Inrichting & inventaris</u>					
Media- en Congrescentrum:	106.255	20.886	16.725	25.731	29.890
Radiostudio MCC - Airco	4.968	1.682	493	0	1.190
Totaal inrichting & inventaris	111.223	22.568	17.218	25.731	31.080
Totaal doelstelling	7.042.300	4.986.297	176.613	58.522	4.868.205
Totaal mat. vaste activa	7.131.502	5.069.202	179.603	58.522	4.948.119
<u>Per soort</u>					
- grond en panden	5.788.355	4.314.541	126.621	0	4.187.919
- verbouwingen en installaties	956.004	563.150	27.455	32.791	568.486
- herwaardering	275.919	168.943	8.309	0	160.634
- inrichting en inventaris	111.223	22.568	17.218	25.731	31.080
Totaal mat. vaste activa	7.131.502	5.069.202	179.603	58.522	4.948.119

BIJLAGE 2

Overzicht van langlopende vorderingen per 31-12-2016 (in Euro's)

Lening nr.	Leningnemer	Datum	Hoofdsom €	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke rente (%) %	Saldo 31-12-2015 €
Leningen Werkvisie de Hoop							
Bouw & Interieur - werkkapitaal	Werkvisie de Hoop	31-12-12	100.000	onbepaald	onderhands	4,75%	100.000
Music & Books - werkkapitaal	Werkvisie de Hoop	31-12-12	40.000	onbepaald	onderhands	4,75%	40.000
Music & Books - verbouwing	Werkvisie de Hoop	31-12-12	13.000	4 jaar	onderhands	4,50%	3.250
Werkvisie inz. JobUp - deelneming	Werkvisie de Hoop	31-12-12	25.000	5 jaar	onderhands	4,50%	25.000
Grafisch Centrum - drukpers	Werkvisie de Hoop		57.500	5 jaar	onderhands	5,00%	25.875
<i>Subtotaal</i>			<u>235.500</u>				<u>194.125</u>
Leningen Stichting Krusada							
exploitatie 1	St. Krusada	01-07-02	24.610	afh.van ink.	onderhands	0,00%	24.610
exploitatie 2	St. Krusada	31-12-03	42.057	afh.van ink.	onderhands	0,00%	39.932
Resocialisatie	St. Krusada	21-01-11	45.670	afh.van ink.	onderhands	0,00%	13.337
Werkervaringsloods	St. Krusada	14-05-14	180.000	10 jaar	onderhands	8,00%	180.000
<i>Subtotaal</i>			<u>317.337</u>				<u>257.879</u>
Leningen DHM Industrial Service							
DHM Industrial Service - 1	DHM Industrial Service	07-01-13	70.000	10 jaar	achtergesteld	6,00%	69.400
DHM Industrial Service - 2	DHM Industrial Service	31-10-13	38.000	7 jaar	hypothecair	4,00%	33.676
<i>Subtotaal</i>			<u>108.000</u>				<u>103.076</u>
Lening vanuit nalatenschap	Particulier	05-01-14	50.000	25 jaar	onderhands	3,45%	50.000
<i>Subtotaal</i>			<u>50.000</u>				<u>50.000</u>
Lening Yubia Bendita	Yubia Bendita	01-03-01	165.181				142.217
<i>Subtotaal</i>			<u>165.181</u>				<u>142.217</u>
Totaal Generaal							747.297
Voorziening Yubia Bendita							-142.217
Balans 31/12/2016							<u>605.080</u>

Nw leningen in 2016 €	Aflossing 2016 €	Afboeking 2016 €	Saldo 31-12-2016 €	Rente 2016 €	Saldo over 5 jaar €	Resterende looptijd	Aflossings- wijze	Aflossing 2017 verwerkt in 2016 €	Langlopend per 31-12-2016 €	Gestelde zekerheid
			100.000	4.600	100.000		afh.van ink.	0	100.000	geen
			40.000	1.840	40.000		afh.van ink.	0	40.000	geen
	3.250		0	79	0	1 jaar	per maand	0	0	geen
			25.000	1.125	0	2 jaar	per jaar	25.000	0	geen
	11.500		14.375	1.030	0	2 jaar	per maand	11.500	2.875	
<u>0</u>	<u>14.750</u>	<u>0</u>	<u>179.375</u>	<u>8.673</u>	<u>140.000</u>			<u>36.500</u>	<u>142.875</u>	
			0	0	0	afh.van ink.	afh.van ink.	0	0	geen
	39.932		0	0	0	afh.van ink.	afh.van ink.	0	0	geen
	13.337		0	0	0	afh.van ink.	afh.van ink.	0	0	geen
	45.292		134.708	13.280	108.000	9 jaar	per maand	45.000	89.708	
<u>0</u>	<u>123.171</u>	<u>0</u>	<u>134.708</u>	<u>13.280</u>	<u>108.000</u>			<u>45.000</u>	<u>89.708</u>	
			61.331	3.931	0	7 jaar	per kwartaal	14.400	46.931	hypothec
	2.295		31.381	1.305	19.907	5 jaar	per jaar	2.389	28.992	geen
<u>0</u>	<u>10.364</u>	<u>0</u>	<u>92.712</u>	<u>5.236</u>	<u>19.907</u>			<u>16.789</u>	<u>75.923</u>	
			50.000	1.869	0	17 jaar		0	50.000	
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>50.000</u>	<u>1.869</u>	<u>0</u>			<u>0</u>	<u>50.000</u>	
			142.217	0	0			0	142.217	
<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>142.217</u>	<u>0</u>	<u>0</u>			<u>0</u>	<u>142.217</u>	
0	148.285	0	599.012	29.058	267.907			98.289	500.724	
0	0	0	-142.217	0	0				-142.217	
<u>0</u>	<u>148.285</u>	<u>0</u>	<u>456.795</u>	<u>29.058</u>	<u>267.907</u>			<u>98.289</u>	<u>358.507</u>	

BIJLAGE 3

Bestemmingsfondsen	Saldo 1/1	Kstn werving			Saldo 31/12	bijdragen	Begr.2016 bijdragen
		Giften	en beheer	Dotatie			
De Hoop - Algemeen	-	1.519.634	-516.945	-	-	266.179	200.000
De Hoop - Bijbels	-	-	-	47.700	-47.700	95.000	95.000
De Hoop - Promoteam / bye bye baies	-	-	-	-	-	5.000	-
De Hoop - Haaswijk Afkickdorp	-	819	-	819	-819	819	-
De Hoop - Haaswijk De Ark	-	1.918	-	1.918	-1.918	1.918	-
De Hoop - Werk Sjaak buitenland	-	920	-	920	-920	4.994	5.000
De Hoop - Hulp over grenzen	-	-	-	-	-	7.469	5.000
De Hoop - Suriname	5.977	-	-	-	-5.977	5.977	-
De Hoop - Inloophuis	-	66.888	-21.323	45.565	-45.565	136.190	120.000
De Hoop - Jongerenklinieken / voetbalkooi	667	50	-8	43	-710	710	-
De Hoop - Interne Opleidingsschool	-	6.227	-934	5.293	-5.293	31.372	60.000
De Hoop - Kinderen verslaafde ouders	18.884	17.818	-2.673	45.487	-41.477	22.895	41.477
De Hoop - Kennisinstituut christelijke ggz	-	245	-	245	-245	245	-
De Hoop - Stay Clean	-	5.592	-839	4.753	-4.753	30.000	30.000
De Hoop - Connect	-	3.155	-	3.155	-3.155	3.155	-
De Hoop - Muziek	-	1.968	-	1.968	-1.968	1.968	-
De Hoop - Overige projecten	-	25.552	-80	25.472	-25.472	44.053	40.000
De Hoop - E-Health	12.000	-	-	-	-12.000	12.000	-
Werkvisie de Hoop - Werkervaring	24.460	103.760	-15.377	138.617	-138.964	24.112	135.964
Horeb - Algemeen	82.118	71.875	-10.667	61.209	-83.077	60.250	83.077
Horeb - Kapel	3.821	-	-	-	-	3.821	-
Horeb - Renovatie en nieuwbouw	21.714	1.260	-	1.260	-	22.974	-
Horeb - Muziekinstrumenten	1.471	-	-	-	-	1.471	-
Family Care - Chris	-	189.003	-28.350	184.503	-184.503	435.307	475.000
Family Care - Voorkom	-	129.141	-19.371	133.659	-133.659	-	-
Family Care - Preventie en voorlichting	-	2.646	-397	2.249	-2.249	-	-
Family Care - Chris - De weg kwijt	-	68	-10	57	-57	-	-
Chris - België	-	-	-	-	-	9.516	10.000
CPC - Algemeen	-	41.024	-10.256	48.311	-48.311	40.636	45.000
CPC - België	-	-	-	-	-	10.000	9.000
CPC - Hulpfonds behandeling	-	2.325	-	2.325	-2.325	2.325	-
Sta Op Zorg - Algemeen	-	30.695	-4.604	26.091	-26.091	43.909	85.000
Sta Op Zorg - Inloophuis	-	3.162	-474	2.688	-2.688	34.553	-
St. Encelia - Algemeen	-	25.682	-3.852	21.829	-21.829	59.616	55.000
St. Encelia - Overige projecten	-	1.013	-23	990	-990	1.360	-
Krusada - Algemeen	26.038	19.539	-2.931	16.608	-42.647	63.524	20.000
Krusada - Resocialisatie	-	38	-6	32	-32	-	-
Krusada - Verbouwing landhuis Guatemala	-	15	-2	13	-13	-	-
Krusada - Vrouwenopvang	-	453	-68	385	-385	-	-
Krusada - Overige projecten	5.827	17.201	-2.580	14.620	-20.448	-	-
St. De Brug	-	-	-	-	-	20.000	20.000
Evenementen - Cycle for Hope	2.851	396.627	-	396.627	-399.477	-	-
Evenementen - Vrouwen lopen voor Vrouwen	-	70.609	-	70.609	-70.609	-	-
St. Terwille	12.997	31.098	-4.665	49.384	-62.099	281	62.099
Vrienden van De Hoop - voedselbank etc.	-	-	-	-	-	20.000	20.000
Bright Fame	-	-	-	8.000	-8.000	23.000	10.000
Huis van Hoop	-	2.050	-	2.050	-2.050	2.050	-
Shalomhuis	140.000	19.000	-	19.000	-159.000	-	-
Vrijwilligers	-	48.589	-	48.589	-48.589	48.589	75.000
Totaal bestemmingsfondsen	358.826	2.857.657	-646.434	1.433.041	-1.656.063	135.804	1.784.050

BIJLAGE 4

Verschillenanalyse jaarrekening 2016 en begroting 2016 (in Euro's)

	Jaarrekening	Begroting	Verschil	
	2016	2016	in €	in %
Baten				
Baten uit eigen fondsenwerving	2.909.819	3.600.000	-690.181	-19%
Opbrengst exploitatie onroerend goed	240.837	246.000	-5.163	-2%
Opbrengst subsidies	20.500	0	20.500	0%
Resultaat rentebaten en -lasten	31.355	32.000	-646	-2%
Resultaat bijzondere baten en lasten	0	0	0	0%
Overige opbrengsten	<u>32.928</u>	<u>0</u>	32.928	0%
Som der baten	3.235.439	3.878.000		
Lasten				
Besteed aan doelstellingen:				
Exploitatiekosten accommodatie opvangcentra van Stichting De Hoop en gelieerde instellingen	412.120	428.500	-16.380	-4%
Bijdragen hulpverleningswerk waarvoor nog geen subsidie is verkregen	1.914.098	1.912.800	1.298	0%
Voorlichtende activiteiten	<u>494.599</u>	<u>540.000</u>	-45.401	-8%
Totaal besteed aan doelstellingen	2.820.817	2.881.300		
Werving overige baten	55.027	5.000	50.027	1001%
Kosten eigen fondswerving	<u>481.277</u>	<u>600.000</u>	-118.723	-20%
Totaal besteed aan werving baten	536.304	605.000		
Kosten beheer en administratie	165.157	226.000	-60.843	-27%
Som der lasten	3.522.278	3.712.300		
Overschot / Tekort (-)	-286.839	165.700		

